

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 24 Cor.
Pe un jumătate . . . 12
Pe o lună . . . 2

Preț de Duminecă
Pe un an . . . 4 Cor.
Pentru România și
Anarhia . . . 10 Cor.

Preț de zi pentru Ro-
mania și străinătate pe
un an 45 franci.

TRIBUNA

REDACTIA
și ADMINISTRATIA
Deák-Ferencz utca 20,
INSERȚIUNILE
se primesc la admînistratie.
Multumite publice și Loc des-
chis costă fiecare șir 20 fil.
anuscrite nu se ina-
potază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Piedecile în progresul nostru economic.

Agricultura sau lucrarea pământului este meseria cu care se indeletnicește aproape totalitatea poporului român. E bună meseria și țărănul român o practică cu toată tragera de inimă, dar ea are un cusur: dela o vreme încoaci ea dă puține roade, atât de puține încât nu ajung pentru traiul tîgnit al familiilor lor, astăzi mai sporite la număr. Cusurul acesta este mare nu numai pentru țărănul muncitor, care e silit să se lupte din greu cu o mulțime de neajunsuri, ci este mare și pentru întreg poporul, care din aceasta cauză e împiedecat în pașirea lui înainte și amenințat a fi cutropit de alte neamuri vecine. Este deci o chestiune de viață pentru toți deopotrivă, că acest rău să dispară sau cel puțin să fie micșorat.

La prime vedere s'ar crede că înlăturarea răului nu este o treabă mare și atîrnă mai ales dela libera voință a țărănului a se conforma împrejurărilor. El are cel fatăiu interesul ca să sporească venitul moșiei sale mîndestulitor. Meseria agriculturii nu lucrează ca industria și alte meserii manuale cu secrete, ci toate lucrările agricole se săvârșesc sub cerul liber, așa zicînd sub ochii tuturor. Țărănul român n'are decît să privească la vecinii lui mai perfecționați în lucrarea câmpului și ale economiei peste tot și venitele sale vor spori întocmai precum au sporit a le vecinului.

În realitate chestiunea este neasămînat mai complicată și întîmpină mari piedeci în rezolvirea ei, cari reclamă puterea întregă a poporului pentru a fi învinse. Țărănimea agricolă este o clasă socială care se distinge prin anumite particularități psihologice, formate prin traiul îndelungat în aceleași împrejurări neschimbate. Nu în școli plugariul și-a învățat meseria sa, ci în casa părinților și în satul lui. În decurs de veacuri an de an se săvârșesc pe aceleași câmpuri, pe aceleași locuri, aceleași lucrări cu o regularitate și o statornicie, care a luat forma unei adevărate legi pentru toți cîți exercită meseria. Ei să supun fără raționament, cu atât mai ușor acestei legi, fiindcă întreg caracterul țărănului este statornic și conservativ. Prețuim îndeosebi pe țărăn tocmai pentru aceasta virtute a lui. Ea a conservat poporului român cele mai mari comori a le sale: limba și credința. Precum nu poți să-î faci nici limba nici credința, așa nu poți să-î faci nici să se abată dela legea lui străvechie în lucrarea pământului. Ori-ce inovațiune propusă lui sau văzută de dînsul la alții în meseria agriculturii îi apare ca o fărădelege, ca o stînghereală în afaceri, ca o jignire a ființei sale. Deabea foarte tîrziu după ce a fost forțat să facă ceva ce nu era în deprinderile sale, să convinge că era în folosul lui. Îndreptarea pe calea progresului sau sporirea venitului a moșiei țărănești nu se poate aștepta ca să pornească nici odată din inițiativa țărănimii. Clasa cărturară a poporului este chemată a porni înainte și a nelezi drumul; pentru ca lucrarea aceasta să nu devină o lucrare în sec,

trebuie săvârșită cu multă pricepere, cu multă stăruință și cu multă răbdare.

Nu este o indispensabilă necesitate ca aceia dintre cărturari cari se întovărășesc pentru a deschide țărănimei drumul progresului economic să fie și ei agricultori practici. La început mai ales nu să tratează de deslegarea unor chestiuni agricole specifice și tehnice. Relele economice, cari sunt de înlăturat au mai mult un caracter general și ori-ce om cu pricepere le știe aprecia. Unul din mijloacele cele mai des și mai cu succes aplicate pentru a deștepta țărănimea și a o îndemna la ieșirea din ogașele cele vechi sunt *expozițiunile și premiile*. S'ar trata deci deocamdată a lua inițiativa pentru aranjarea de expozițiuni, pentru crearea premiilor, pentru organizarea lor și pentru procurarea mijloacelor bănești necesare. Mai ușor și mai sistematic se îndeplinesc aceste lucrări prin societăți și reuniuni anume constituite. Însă la noi în țara ungurească autoritățile în loc să faciliteze și să promoveze constituirea unor asemenea societăți, cari fac mari servicii și statului, ele le împiedecă sau le opresc. Unde inițiativa s'ar lovi de asemenea piedeci, expozițiunile și premiile se pot organiza și în lipsa unor societăți anume, de particulari întroniiți sau însoțiți totdeauna numai pentru un singur aranjament. Pe lângă acest mijloc se pot pune în aplicare firește și altele. Lucrul de căpetenie rămîne ca lucrarea să fie pornită, să fie săvârșită după un plan bine întocmit și să fie continuată cu multă stăruință și cu multă răbdare. Inițiatorii unor asemenea întreprinderi de regulă să descurajază ușor prin o ne-

FOIȚA ZIARULUI 'TRIBUNA'.

Scrisori din Paris.

Impresii de teatru.

VI.

Comedia franceză: *La Parisienne*, trei acte de Henri Becque.

Reluarea *Parisiennei*, piesa lui Henri Becque, ne-a făcut să gîndim mult la evoluția literaturii dramatice în aceste ultime decenii. Mă gîndeam, cînd am văzut pe scena primului teatru din Paris, pe scena Academiei dramatice, jucîndu-se această piesă, care a făcut atît scandal, la prima reprezentație dată pe scena teatrului dela *Renaissance* sub direcția dlui *Samuel*, mă gîndeam la schimbarea gustului spectatorului de azi și la concepția lui de azi despre teatru și morala lui.

La prima reprezentație această piesă s'a fluerat, ca fiind imorală, situațiile erau prea desbrăcate de orice conveniență și prea îndrăznețe.

Azi, cînd mai toți autorii dramatici, adăpați la școala lui Becque, satirizează corupția societății în scene mult mai îndrăznețe decît cele pe cari autorul ni-le dă, am găsit copilărească scandalizarea publicului. Azi cînd adulterul și căsniciile în trei sunt hrana cea mai obișnuită a dramaturgilor noștri, ni-s'a părut Becque destul de moderat și am gustat cu multă plăcere toată finețea și ironia din comedia sa. În piesa lui Becque, personajele în niște situații ridicole se cred și vorbesc de situațiile demne și ne aruncă în față

convențiunile obișnuite cu atîta inconștiență, încît din acest cont. ast. reese toată calitatea comediei sale.

În piesa lui Becque, ca și în comediile lui Molière din contrastul vorbelor și atitudinilor personajilor cu situațiile, reese tot comicul; Becque în această privință răușește chiar mai bine decît maistrul, dată fiind că pe cîtă-vreme la Molière n'avem decît pe ici pe colo ocazia să gustăm acest contrast, la Becque piesa pornește pe un asemenea contrast și toată intriga se învîrtește în jurul lui. Pînă la dînsul nimeni nu abordase un asemenea conflict, toți eram obicinuiți să vedem că conflictul naște din dragostea unei femei măritate pentru un al trellea, și în comedii ajungem să vedem cum acesta se înțelege și cade în simpatia soțului. Becque își începe piesa cu un *Menage à trois* și intriga se continuă precum ne va fi dat să vedem mai la vale. Premisa acestei piese și situația aceasta mi-a adus aminte situația din *Noaptea Furtunoasă* a lui Caragiale, și aci piesa pornește tot dela o asemenea situație.

Dar pentru a reveni la Becque, în nici o piesă, și nu știu dacă s'a mai scris de-atunci în vre-o literatură, în nici o piesă zic, nu s'a pus cu mai multă măiestrie, în scenă un caz de inconștiență morală ca în *Parisiana*. Toate personajele sunt de-o inconștiență morală tipică. Dar să le analizăm și ne vom da mai bine seama din excursiunea ce vom face de-a lungul intrigel.

Clotilda, o parisiană, sveltă și elegantă, este soția unui burghez de treabă, care o iubește destul și e destul de simplu, pentru a putea suporta, fără să observe situația ce soția lui i-a

creat. Ea are un amant, Lafont, un amant, care a devenit însă un fel de al doilea bărbat. El îi face scenele ce ar fi de datoria soțului să-î facă, el o întrebă de unde vine, el îi interzice să frecventeze anume lume, și cînd cortina se ridică și asistăm la o asemenea scenă ne zicem, iată de sigur un bărbat cu nevasta că se ceartă. Dar pe una din observațiile lui Lafont, Clotilda îi spune: »vorbește mai încet, bărbatu-meu e alături».

Numai atunci ne dăm seama de inconștiența lui Lafont, care își găsea drepturi în a interzice unei femei, care făcea pentru el ceia moral nu-i era permis de a face, ceia-ce soțul ei îi permitea. Situația falsă, care ne face însă să facem cunoștință cu starea de inconștiență și cu concepția morală a personajilor. Dar să continuăm. Clotilda are dar doi bărbați, unul de conveniențe, al doilea de inimă. Cum însă acest al doilea o cam plictisește și cum situația bărbatului ei legitim e în mîinile unui Don Juan, ce da tircoale drăgălașei *parisienne*, iată pe Clotilda, că își înșală bărbatul de inimă și își ia un amant, primul pentru ea, al doilea pentru noi.

Lafont, află și se desparte; încurînd tînrul don Juan, un oarecare *Simpson*, se plictisește, îi e dor de vînațoare, de liniște la țară, și după ce spune Clotildei toate astea fără nici o jenă, pleacă lăsînd pe sărmana femeie cu lacrimi în colțul ochilor și cu o mare decepție. Atunci își dă seama ea că Lafont o iubea și după ce acesta îi promite că nu va mai fi gelos, se împacă și iată cum toate lucrurile își reiau mersul lor regulat.

Aceasta e șcema pe care sunt brodate trei acte, presărate dela început pînă la sfîrșit de ob-

păsare a țărâniei față cu ostenele și străduințele lor și prin efectele minimale produse. Ei uită că este vorba de a învinge tradiții seculare, de a mișca mase mari de popor, strânse în cătuși conservative și că se cere multă trudă și muncă a da o altă direcție acestui corp trândav. Mica reuniune de agricultură din Sibiu poate să servească tuturor ca un exemplu viu în aceasta privință. Cu programul stereotip, conducătorii ei bat an de an aceleși drumuri obișnuite și nu se simt de loc descurajați, deși efectele și rezultatele obținute nu vor fi în proporție dreaptă cu jertfele de muncă și de bani. Asupra țărâniei conservatoare tocmai urmărirea stăruitoare și consecventă a unei idei aflate bune poate să producă peste tot un efect. Incetul cu incetul țăranul se obișnuiește cu inovațiunea, asupra căreia se stăruie, o primește în sfârșit după multe șovăiri și după ce a primit-o odată, o păstrează cu aceiași tenacitate cu care știe el peste tot să păstreze. Inițiatori și conducători, cari schimbă și modifică planurile lor de acțiune, sau se prezintă descurajați, moi și fără stăruință continuă, nu pot se obține în mijlocul țărâniei vre-un rezultat.

Un alt mijloc însemnat pentru progresul economic ar fi *creditul*. Ori-ce îmbunătățire în sporirea venitului moșiei cere un sporiu de capital, fie în bani ori în muncă sau în amândouă deodată. Țăranul pornit pe calea progresului economic caută să se împrumute, dar și țăranul apăsător de nevoile zilei caută să se împrumute. Cel dintâiu se împrumută pentru a adăuga capitalul împrumutat la capitalul său ce-l are și după ce a restituit din venitul sporit al economiei sale capitalul împrumutat, să rămână venitul sporit întreg pe sama sa și a familiei sale. Țăranul scăpător se împrumută pentru ca din capitalul împrumutat să trăiască și când vine ziua plății să prelungească împrumutul și în urmă să vîndă o parte din averea sa sau să o dea întreagă pentru a se achita de banca împrumutătoare. Creditul este deci cu două fețe: el poate rodi

și poate stârpi; el poate să ne ajute în mersul nostru înainte, dar poate să ne ducă și pe calea adversă, la sapă de lemn. Chiar și țăranul înaintaș, care nu caută capital pentru consum, este expus a cădea în gropi, dacă creditul cerut i-se satisface în condițiuni desavantajoase pentru el. Nu fie-care are puțința a-și face socoteala de mai înainte cu precizia cerută. Deabia după ce și-a investit capitalul, împrumutatul bagă de samă că a luat asupra sa o povară, pe care nu-o poate duce și care are să-l turtească la pământ.

Nu țărâniea poate fi chemată să organizeze creditul trebuincios ei, ci tot clasa cărturară a românilor va trebui să se ocupe cu tot adnsul de aceasta chestiune și să o deslege, firește nu numai din punctul de vedere al câștigului capitaliștilor, ci și din punctul de vedere al necesităților agricole țărânești, cari primează pe toate celelalte.

Comisiunea de inviolabilitate a camerei va ține luni o ședință desbătând cazurile de imunitate ale deputaților *Aurel Vlad, Ioan Suciu, Francisc Skiciak* și ale altor vre-o 12 deputați.

Pentru contele Apponyi. Intr'un ziar unguresc se adresează ministrului instrucției publice, contelei Apponyi următoarea întrebare:

»Are cunoștință Excelența Voastră, că anul trecut, 3600 de copii din orașul Kecskemét și pusele orașului, obligați a cerceta școala poporală, n'au umblat de loc la prelegeri, în lipsă de școale? Este iertat să sperăm dela Excelența Voastră care Vă îngrijiți cu atîta trageră de inimă pînă și de cel din urmă sățuleț valah, că o să Vă faceți rost numai decît, ca an de an să nu se piardă 3600 maghiari neași pentru cultura maghiară, iar mai apoi pentru drepturile politice maghiare? — Cu saluturi patriotice Stefan Révész, paroch preposit.

Croații și d. Justh Mai multe ziare au anunțat că între d. Justh și deputații croați ar fi avut loc o convenție secretă, după care croații s'ar fi obligat să nu ia cuvântul în ultima ședință a camerei. D. Justh în schimb le-ar fi făgăduit că comisiunea de inviolabilitate nu-i va extrada pe deputații croați judecătorilor croate. D. Justh desminte această știre, dar faptele o confirmă în mod foarte izbitor din amândouă părțile.

servații de o fineță și o ironie rară. E de un comic extraordinar și de o mare importanță pentru mai buna înțelegere a fondului piesei, scena când Lafont, Interzicând Clotildei frecventarea unei prietene, aceasta îl întreabă ceiace reproșează Paulinei. »Nu cumva, îi zice Clotilda, îi reproșezi de ce face pentru Mercier, aceia ce fac eu pentru tine? «Nu e același lucru?» »Și care-i diferența?» El răspunde convins »Eu văd una«.

Iată cum acest om, se socotea în drept, și vedea ceva foarte natural ca Clotilda să înșele pe bărbatul-său cu un altul, de vreme ce acel altu era el și nu înțelegea ca altă femeie să facă același lucru.

Astfel este toată piesa plină de asemenea observări și este așa de adevărată încât nu putem decât când asistăm la ea să ne gândim cu groază că, de multe ori am fost în aceleași situațiuni.

Clotilda, care este personajul central al piesei este un animal, crescut în niște convențiuni, cu o educație religioasă respectivă, așa cum întâlnim mii și mii de femei, în societate, care urmăresc ca niște adevărate servitoare ale bisericii, toate slujbele, se spovedesc, se închină, dar tresar la vorbele dulci ale străinului care le apropie, printr-o mișcare reflexă a simțirilor, instinctul animalic neîmblânzit încă, trece înaintea unei educațiuni fictive și ne găsim în fața Clotildei din Parisiana.

De acea adevărul din această piesă spus în toată goliciunea lui, revoltă la prima impresie și ne face să dăm înapoi, dar o mai matură judecată a lucrurilor ne face să constatăm cu toată tristețea, că nu e de cât realitatea pură, desbrăcată de orice vestmânt. Încă odată o repetăm,

că se află așisderea personajilor din Parisiana, milioane de suflete printre noi, pentru cari nici o morală și nici o religie nu există, cu toate că ei urmăresc cu o ingenuitate copilărească oarecari rituri sociale.

Clotilda este un specimen de acest gen.

Cu alte cuvinte, Becque, ne prezintă cu putere și claritate, în *Parisiana*, cea mai curioasă deviație individuală dela morala generală, ce s'a putut întâlni în teatru.

Aceasta e piesa, care s'a reluat anul acesta cu o interpretare măiastră. Vreau să vorbesc mai ales de d-na *Bertha Cerny*, care a jucat rolul Clotildei. Atâtea nuanțe, atâtea situații delicate, atâtea scene de o putere dramatică deosebită, toate au fost redade de această artistă cu o măiestrie rară. Toată scara, toată gama de sentimente a urcat o și a scoborit-o cu o agilitate și o fineță nedescrriptibilă.

D-nii Mayer, Ravet și Paul numai, în cele trei roluri de bărbați, au complectat ansamblul.

Această piesă de un realism așa de brut, figura pe așis alături de *le Passant*, actul lui *Francois Coppée*. Deși spectacolul s'a început cu acest act, eu voi termina studiul meu cu o mică analiză asupra acestui poem admirabil, pentru a șterge cetitorului rigiditatea și goliciunea în care se prezintă piesa ce am avut de analizat mai sus.

Le Passant a lui *Francois Coppée*, este un poem într'un act așa precum obicinuia să scrie poetul, a cărui fineță și sensibilitate au făcut să răsune sala Comediei-Franceze, când neuitatul *Coquelin* a interpretat rolul lui *Filippo* din *Lu-thier de Cremona*.

Un candidat al partidului catolic. Partidul popular-catolic a hotărît să puie un candidat la circumscripția electorală vacantă din Iglau. O conferință la care au luat parte și deputații *Rakovszky, Molnár* și *Gyuriss*, a hotărît candidatura contelui *Normann-Ehrenfels*.

O bancă românească în Viena.

— Convorbire cu d. deputat Dr. Aurel Onciul. —

— Dela corespondentul nostru. —

Viena, 1 Octombrie.

Zilele trecute ziarele vieneze au publicat telegrame din Cernăuți, după care s'ar fi proiectat înființarea la Viena a unei bănci românești, cu tendințe antimaghiare. Guvernul ar fi acordat concesiunea numai cu condiția ca banca să se înființeze la Cernăuți, iar la Viena să se facă numai o filială. Știam de mult despre diverse pregătiri ce se fac pentru o bancă românească în Viena. Am profitat de ocazie că d. Dr. Onciul, promotorul acestei idei, a sosit zilele acestea în Viena pentru a-i cere informații mai precise asupra acestei chestiuni și a-l întreba întru cât e vorba de tendințe antimaghiare la banca ce proiectează.

D. Dr. Onciul mi-a răspuns că știrea a fost lansată în acest senz prin ziare de către adversarii săi politici, din jurul dlui *Wassilko*, cari și-au pus de gând să compromită și să împiedice orice idee frumoasă, menită să ajute propășirea neamului românesc.

D. Dr. Onciul proiectează o centrală a băncilor românești sistem *Raiffeisen* din Bucovina. Această centrală nu va avea nici tendințe antimaghiare și nici iredentiste cum lasă să înțeleagă calomniatorii. Știrea lansată contra băncii a fost o mare lovitură pentru ea; tocmai pentru a o apăra, d. Dr. Onciul a venit acum în Viena spre a dovedi guvernului că acuzarea este neîntemeiată. D-sa speră că până peste câteva zile toate greutățile vor fi învinse și se va putea face constituirea băncii. Cu aceiași ocazie d-sa mi-a promis o dare de seamă amănunțită a scopurilor și mijloacelor centralei economice a poporului român din Austria, din care se va putea vedea mai bine și mai lămurit ce tendințe au înființătorii ei.

Cu această ocazie am întrebat pe d. Dr. Onciul și despre soarta reformei electorale pentru dieta Bucovinei. Se știe că partidele se uniseră pentru a împărți alegătorii în colegii naționale pe

Bogăția versului și poezia ce se răspândește din desfășurarea scurtei acțiuni a acestui act, umplu sufletul și înalță imaginația, în regiuni înalte, lăsând-o să plutească pe aripele fantaziei până când cortina îi deșteaptă și dintr-o plăcută visare se readuce la trista realitate. Iată ce e acest act, care a obținut atât succes și care a văzut de atâtea ori lumina rampei dela 1869 până azi.

Silvia, curtizană din Florenza, obosită de sbuciumul vieții de orgie în care trăia, iese pe terasa castelului ei și face câțiva pași în parcul de alături, plângându-și soarta și blestemând amorul care s'a înstrăinat pentru ea. Totul o obosește și când ar vrea să caute răgaz într'un sentiment mai nobil, situația ei o împiedică, căci amorul ei nu poate decât să întineze pe cel ce o va apropia. Și astfel se lasă a lene în brațele visărei, în această noapte caldă și liniștită, când numai razele lunei vin și mângâie valurile unui păr negru și mătăsos, ce se lasă cu grație pe corpul mlădios.

Dar în visarea l aude un glas dulce și blând, e un copil *Zanetto*, un vagabond din acei, ce-și adăpostesc zilele la umbra unui stejar, iar nopțile pe arborii ce culcați în drumul lor, par a fi trimiși de cel de sus, popas odihnitor în lungale călătorie cătră fericire. Și când frigul îi cuprinde, dimineața razele soarelui ard mai puternice par că pentru ei și îi încălzesc așa fel că le trece și uită de ce a fost peste noapte. Acest tânăr frumos și plin de încredere în steaua lui, trecea pe sub casa *Silviei* cu ghitara subsuoră.

Și cum noaptea se lăsa, era să se culce pe o buturugă, când *Silvia* îi oferi ospitalitate.

baza unui cadastru. Proiectul însă n'a căpătat sancțiunea prealabilă din partea guvernului, pentru că prevedea un cadastru special pentru națiunea evreiască. Ori după tradiție, evreii sunt considerați ca formând o confesiune, și nu o națiune. De aceea guvernul a cerut ca evreii să fie trecuți în cadastrul german.

Situația părea grea, pentru că nici evreii, nici germanii nu voiau să admită aceasta. Pentru a nu se periclită reforma electorală, d. Dr. Onciul a propus un sistem menit să împace și capra și varza. După propunerea d-sale s'ar face, de formă un singur cadastru evreo-german. Dar împărțirea în cercuri electorale se va face astfel ca satele germane să formeze cercuri aparte și satele cu majoritate evreiască iarăși aparte. În ce privește orașele, acolo colegiile evreo-germane vor alege câte doi deputați în loc de câte unul, și anume un deputat al majorității și unul al minorității. În chipul acesta se va alege câte un deputat evreu și unul german. Deputații aleși se vor constitui apoi în cluburi după voie; nimeni nu va putea împiedica pe evrei să formeze un club aparte.

Soluția aceasta ingenioasă satisface în același timp și dorința guvernului și a partidelor, așa că e probabil că proiectul de lege astfel modificat va avea și sancțiunea prealabilă a guvernului și majoritatea în dietă. Sunt mari speranțe că până peste câteva zile înțelegerea să fie deplină și se crede că pe ziua de 11 Octomvrie stil nou se va convoca dieta pentru a lua în discuție acest proiect menit să aducă o nouă viață în dieta bucovineană.

Congresul corpului didactic român din Turcia.

Congresul corpului didactic român din Turcia constituie un eveniment important pentru toată suflarea aromânească. În urma atâtor ani de luptă crâncenă când dușmanul secular al neamului românesc ne disputa existența noastră în aceste părți, era momentul oportun pentru ca corpul cel mai luminat al acestui popor să dea semne de viață și să dovedească lumii întregi că noi nu vom dezerta dela posturile noastre și că suntem hotărâți a merge mai departe pe calea spinoasă dar glorioasă a rededeptării neamului nostru aromânească. Numărul prea mare al congresiștilor ne dovedește câtă vitalitate și speranțe în viitor există în inima apostolilor aromânismului.

Au venit dascălii din colțurile cele mai depărtate ale imperiului, căci știau din manifestul comitetului de inițiativă că lucruri frumoase și in-

Refuză, pentru a cere mai apoi, când brațele vrăjite ale lui Cupidon îl cuprinseseră, un loc mic și fără importanță la picioarele acelora, care cu atâta bunătate li oferise casă și masă.

Dar Silvia își aduce aminte că e o curtisană și refuză. Mă voi duce atunci să încerc norocul la Silvia, strigă vesel copilul. Și cere sfat aceleia care pentru el era necunoscută.

Silvia își sacrifică fericirea ce întrezărea și-l întoarce din drumul ce luase spre casa unde destrăul se sărbătorea. Și după ce-i dă spre amintire o garoafă ce purta în păru-, vrea să plece dar Zanetto o mai întreabă ce drum să ia:

»...Soyez d'intelligence«,

»Dans cette occasion, avec ma bonne chance.«
»Je pars, mais je prendrai, pour me mettre en chemin«,

»Le côté vers lequel vous étendrez la main.«
»Choisissez«.

Și Silvia arată cu mâna drumul opus orașului și-i strigă:

teresante se vor discuta în acest prim congres.

Din discuțiile urmate în timp de opt zile, s'a constatat că multe isprăvi frumoase au făcut premergătorii noștri, dar în actualele împrejurări se impun noi reforme și îndrumări în învățământul nostru național. În primul rând s'a dovedit ca o necesitate inexorabilă introducerea dialectului aromânească în clasele preparatoare și în cele dintâi două primare. Prin mijlocul acesta se va putea realiza dorința unanimă ca întreg poporul să poată citi și scrie orice scriere sau ziar aromânească.

Toate punctele din program s'au discutat cu multă competență și moțiunile aprobate în unanimitate de congresiști ne fac să credem că am făcut un nou pas înainte. Reformele cele mai importante ce nu pot suferi nici cea mai mică întârziere sunt: Organizarea administrativă și reorganizarea corpului didactic.

Prin faptul că toate ședințele au fost prezidate de însuși d. inspector general N. Tăut, suntem convinși că ele vor fi realizate. Din declarațiile făcute de inspectorul general, rezultă că el este gata să facă uz de toată autoritatea sa pentru aducerea la îndeplinire a dorințelor corpului didactic. Deocamdată s'a ales o comisiune care a alcătuit un regulament organic. După mai multe discuțiuni s'au votat toate articolele.

Mona.

Scrisoare din Roma.

Toamnă. — »Le ottobre« — O odisee.

— Dela corespondentul nostru. —

Roma, Septemvrie st. n.

S'au scurtat zilele. Soarele se duce să se culce mai de grabă, lăsând Roma cu două ceasuri mai de vreme prada umbrelor nopții, cari se grăbesc s-o învelescă cu mantaua lor sură, presărată, de mii și mii de pietrii prețioase. Un fel de tristețea cade încet din cerul albastru, pătrunde în suflet cu primii fiori reci ai serei, lți dă gânduri melancolice cu frunzele ce încep să cadă, ruginite.

Dar tristețea aceasta este puțin simțită în sufletele romanilor; sunt puține persoane cari se uită melancolic la cerul albastru și la frunzele îngălbenite, căci odată cu venirea toamnei, cu venirea lunii iul Octomvrie, pentru viața romană începe activitatea și petrecerile. Cu venirea toamnei încep să vie străinii, șiruri lungi de englezi

»...Allez donc du côté de l'aurore«.

Zanetto pleacă, și ea rămâne câteva minute pe terasă, rezemată de un stâlp și privind în depărtare cum se pierde în zare Zanetto. Și deodată își ascunde capul între mâni și izbucnește în lacrimi cu vorbele:

»Que l'amour soit béni. Je puis pleurer encore.

Și cortina se lasă în salve de aplauzele celor fermecați de muzica blândă și sentimentală a versului, de poezia acestor două inimi ce s'au întâlnit odată, una inocentă și curată, cealaltă scribită de o viață de minciună, și aspirând la curățenia și liniștea celei ce a trecut odată și pentru ultima oră în viața ei. Iată un mic capd'operă care face parte din bunele lucrări ale lui François Coppée.

D-nele Mandeleine Roch și Robinne, au găsit accente admirabile pentru interpretarea celor două personaje.

Michail C. Bunescu.

și americani. veniți din depărtări să vadă minunile Romei noastre. Ei aduc mișcare și câștig bănesc în Roma. Și toamna aduce și petrecerile clasice romane, acele frumoase »ottobrate«, al căror nume vine dela numele lunii »Ottobre«. Duminica și sărbătorile, poporul și funcționarii din Roma, pleacă de dimineața la câmp, afară din oraș, cu merinde și cu vin, și în aier liber, excitați de tăria admosferei limpezi și de fumul vinului, rād, cāntă, joacă până seara târziu.

La întoarcere tramvaiele sunt luate cu asalt; certuri izbucnesc ici și colo, câte un pumn turtește pālăria vre-unuia mai guraliv, și foarte dese ori, cuțitul iese din buzunar ca să se infigă în carnea tovarășului cu care a băut până atunci.

Ottobratele romane sunt clasice și simpatice. În afară de certuri, o veselie copilărească domnește între cei ce petrec și nevoia de a cânta se simte repede între fiii acestei țări plină de muzică. Și cāntă, cāntă cu o patimă, cu un sentiment cum nu se poate descrie. Supt cerul larg și senin, ca o cupolă de sticlă, în cadrul acela pitoresc al împrejurimilor Romei, cântecul ia niște proporțiuni așa de duloase, așa de tandre, așa de gingașe, că simți cum sufletul ți-se înalță și cum plutește într'o lume armonioasă.

O odisee demnă de un roman de senzație s'a desfășurat aproape de Neapol.

În orașelul Resina locuia acum vr'o 12 ani familia Bertini, compusă din tatăl Giambattista, mama Ester și doi copii. În urma unui tifos, amândoi copiii muriră, lăsând în desperare pe părinți, cari aveau o avere de mai bine de un million și jumătate.

Din fericire, în 1890 s'a născut un alt fiu, Enrico Edoardo, care a umplut de bucurie casa părintească.

Copilul, după cum se obicnuiește în Italia, a fost dat la doică la țară, dar cum această doică se îmbolnăvi, s'a îmbolnăvit și copilul, iar părinții l-au dat la o altă femeie.

În timpul acesta, Giambattista, tatăl copilului s'a îmbolnăvit rău, și a fost silit să schimbe aierul, părăsind Resina și lăsând copilul în grija unor rude.

După puțin timp, Giambattista a murit iar nevasta sa Ester, îndurerată peste măsură s'a închis în casă, neieșind mai multe luni și neavând nici o știre dela copilul său. După șase luni s'a întors la Resina ca să-și caute copilul, dar n'a mai găsit pe doică. După multe cercetări în fine o găsi, și aceasta a spus mamei, că din lipsa de mijloace, a dus copilul la azilul Annunziata, unde a murit.

Această nouă nenorocire, a aruncat pe biata mamă într'un alt doliu.

Acum câte-va luni, ofițerul însărcinat cu recrutarea în Resina, făcând lista celor născuți în 1890 a dat de numele Enrico Edoardo Bertini, internat și mort în azilul de copii »Annunziata« și cum moartea sa nu fusese anunțată la ofițerul stărei civile, ofițerul recrutor a cerut informații doamnei Bertini, care cu ochii plini de lacrimi i a povestit nenorocirea ce a isbit-o.

Ofițerul, vrând să limpezească această afacere s'a dus la Neapol, la azilul Annunziata, unde

Contra pistruielor și alunițelor

să folosiți

Crema și săpunul de lapte benzoic

original a lui KÁRPÁTI,

fiind unicul cosmetic ideal pentru mâni și față. În câteva zile depărtează pistruiile și toată necurătenia pielii. Comandele de 6 doze se expediază franco. Se poate căpăta dela preparatorul **Kárpáti János farmacist în Arad, Boros-Béni-tér Nr. 15**; precum și dela drogueriile și parfumeriile din Arad. Magazin principal în Budapesta: farmacia Török József Király-utca Nr. 12.

Să nu folosiți și să nu primiți numai cremă de lapte benzoic a lui Kárpáti, prețul 1 cor și săpun de lapte benzoic, prețul 70 fil. Să vă păziți de imitațiuni!

I-se vede același răspuns. Ofițerul a cerut atunci actul de moarte al lui Enrico Edoardo.

Căutându-se în condici s'a văzut că copilul nu murise, dar că fusese adoptat de Antonio Esposito, un țaran din comuna Tarditi.

Toate acestea se spuseră mamei, care împreună cu ofițerul s'a dus în comuna Tarditi, ca să dea de urma fiului său.

Antonio Esposito, întrebând de mamă, spuse că a dat copilul unui cumătru, ce sta în apropiere.

După puțin, mama și-a regăsit copilul, îndoit de muncă, cu fruntea plină de sudoare și cu sapa în mână.

Tinărul nu credea la norocul ce-l aștepta, căci mama lui are acum două milioane de avere.

Întâlnirea între mamă și fiu a fost foarte emoționantă. *Coresp.*

Din congregația Făgărașului.

— Corespondență particulară. —

Făgăraș, 30 Septembrie.

Adunarea generală municipală de toamnă a comitatului Făgăraș, s'a ținut Marți, în 28 Sept. O zi ca aceasta cum nu se poate mai nepotrivită pentru împrejurările noastre. Căci în 27 e »Ziua Crucii«, când preoții și învățătorii din întreg comitatul umblă cu crucea pe casele credincioșilor. Deci se poate explica pentru ce membrii, mai ales din partea de sus a comitatului au lipsit dela adunare. Tot din acest motiv n'au putut lua parte nici la consfătuirea convocată pentru presara adunării. Pare că anume s'a ales de d. prefect Széll ziua aceasta. Pe de altă parte, apoi, s'a îngrijit, ca membrii jidani-maghiari, să vie toți, chiar și cei cari acum locuiesc prin Cluj, Sibiu etc.

Cu toate acestea și membrii români s'au prezentat în număr destul de frumos.

Obiectele mai interesante au fost: raportul vice-comitelui, decizia comitatului Treiscaune privind la votul universal, și alegerea unui prim-pretore în cercul Șercaia, în locul d-lui Mihail Bardoși, care a demisionat.

Prin abuz de procedură, chiar și aceste trei obiecte s'au rezolvat, cum a dorit fișpanul.

La raportul vice-comitelui nu s'a putut face nici o discuțiune, căci comitele suprem îndată după cetire, fără să fie auzit de cineva, l-a declarat de primit și membrul Dr. N. Șerban, sub acest pretext nu l-a dat cuvânt. Zădarnică a fost protestarea, că și dacă la enunțat, aceasta s'a făcut numai ungurește, pe când statutul comitatens dispune enunțarea și românește, comitele suprem și-a făcut urechea toacă, și n'a mai dat nimăru cuvânt.

Venind la ordinea zilei alegerile, de funcționari, comitele suprem numește trei mameluci de ai săi în comisiunea candidatoare. Și nici nu sfârși ultimul cuvânt, când vice-comitele Alexandru Belle, ca călcat pe bătători, se scoală și după înțelesul avut, ori porunca primită, propune pe alți trei, între cari tot doi mameluci, și dintre români, numai Dr. Șenchea.

Comisiunea candidatoare se retrage, și având deja totul gata, abia ce trec 10 minute și se și întoarce cu isprava gata. A ignorat pe toți concurenții din comitat și la postul de vice-notar îl candidază *trei unguri*, strelni de comitat. Abia a avut timp d. avocat Dr. Vasu să înainteze cererea pentru votare secretă. Dar zădarnic căci nefiind candidați români, votarea secretă, din punctul nostru de vedere a fost iluzorie.

Apoi o altă apucătură.

În ciclul trecut, comitele suprem nu s'a învoit, Doamne ferește, ca primpretorele lului Dombradi să fie reales în Șercaia. L'a ales în Arpașul de jos. Însă înainte de a-și ocupa postul a fost silit să demisioneze, pentru ca să fie numit, și pe urmă

ales, un proteguit străin al fișpanului. Iar d-lui Dombradi l-s'a dat postul de prim vice-notar comitatens. Pentru a deveni acum acest post vacant, s'a candidat și ales de protopretore al Șercăii d. Dombradi, iar în locul dânsului, fără îndreptățire și fără bază legală, comisiunea a candidat, iar în adunarea de azi s'a ales, un alt proteguit străin importat de dl fișpan Széll: un domn oare care Darányi, despre care se zice, Dumnezeu știe, că ar fi un nepot de frate al actualului ministru de agricultură.

Contra alegerii, adică a realegerii d-lui Dombradi, ca primpretor în Șercaia, românii n'au avut nimic de obiectat, pentru că știau de ce simpatii se bucură acesta în cercul Șercaia, unde toți îl așteaptă cu brațele deschise.

Dar contra întregirii postului de prim vice-notar, așa pe apucate și încă cu un necunoscut, străin, românii s'au revoltat cu drept cuvânt. Membrul Dr. N. Șerban, a vorbit din inima tuturor românilor, când i a spus fișpanului aceia ce s'a convenit, grele și adevărate vorbe, despre călcarea celor mai elementare principii de drept și de dreptate față de fiii comitatului, pe cari sistematic, deși vrednici și cu înalte pregătiri, îi desconsideră și înlătură. »Pe lângă drept și dreptate, — a zis d. Dr. Șerban, deputatul, — mai e vorba domnul meu, și de cinstea, pe care un om ce se respectă, trebuie să o aibă totdeauna înaintea ochilor.«

Și considerând că pentru postul de prim vice-notar, devenit vacant numai în momentul acesta, nu s'a scris, că nu s'a putut escrise concurs, și întregirea lui nu obvine, nici măcar între obiectele programei de azi, d. deputat Dr. Șerban face propunerea ca întregirea prin alegerea a acestui post, să se ia dela ordinea zilei. Cade propunerea cu câteva voturi, iar membrii români, toți indignați părăsesc sala de ședințe demonstrând, în cea mai perfectă concordie. Zicem toți, toți membrii români; *până la trei inși*, au ieșit deodată din sală. Numai trei preoți au rămas să fie martori cum își joacă, sub nasul lor, mendrele cei din gremiul comitatului. Pomelnicul răposăților părinți, cari și-au părăsit turma este: Ioan Fulicea, paroh în Șinca-veche, Gheorghe Pop, paroh gr.-or. în Mărgineni și Ioan Mărtin, paroh în Telekirecea. Să trăiți »părinților«!

Procedura revoluționară și despotică a micului »tiran«, Széll, slugăria prea din cale afară a vice-comitelui nostru român Alexandru Belle, care pentru noi nu mai este altceva decât cea mai docilă marioneta în mâna celor atotputernici, și rușinoasa dezertare a acelor trei sfinți părinți, ne-a indignat peste măsură.

Doar ne vom desmeteci balăr acum, ca să ne strângem rândurile, să putem răspunde cum se cuvine, celor ce s'au învățat a ne desconsidera din ce în ce mai mult, și a ne privi de străini în vetrele noastre. *Depeolt.*

Situația politică.

Prințul de coroană și criza.

Suntem la o clipă de hotărîre a crizei ungurești. Ca și până acuma, în mai multe rânduri, înaintea unei hotărîri importante precedează o audiență a prințului moștenitor archiducele Francisc Ferdinand la M. Sa împăratul. Audiențele aceste au devenit un obicei și fără de ele în timpul din urmă nici o hotărîre mai importantă nu s'a adus.

Ele confirmă tot mai mult și într'un chip incontestabil rolul crescând ce-i revine prințului moștenitor în conducerea afacerilor monarhiei. În înțeleapta sa chibzuire și printr'un înalt sentiment de răspundere, cătră viitor, bătrânul monarch caută să împărțească conducerea afacerilor monarhiei cu viitorul împărat cap al dinastiei.

Cât privește părerile viitorului Suveran asupra crizei ungurești, ele nu sunt numai cunoscute, dar și certificate prin nenumărate fapte și indicii. Prințul moștenitor este de părerea că un guvern alcătuit numai din membrii partidului kossuthist ar fi incompatibil cu marile interese ale monarhiei și dinastiei. Credința lui este că numai un singur mijloc este, de a se pune capăt crizelor ungurești: *democratizarea țării și a parlamentului prin votul universal.*

Aceasta explică și știrile ziarelor din Viena primite din izvor *absolut autentic*, cum spun, adică din cercurile guvernului unguresc, că monarchul nostru a comunicat d-lui Wekerle în audiența sa de alaltăieri că insistă ca coaliția să se mențină și să se achite de îndatorirea ce a primit în pact: *legiunea votului universal.*

Trei ani și jumătate politicienii unguri au amăgit țara și coroana deopotrivă făgăduind votul universal și după trei ani și jumătate țara și coroana se găsesc înșelate într'un mod nerușinat și fără scrupul. Procedul acesta al oamenilor politici unguri îi pune mai pe jos decât pe cei din urmă politicienii din orient, unde, cu toată corupțiunea și lipsa de caracter a oamenilor cari fac politică, este cel puțin un respect pentru dinastie și purtătorul coroanei pe care nimeni nu ar îndrăzni să-l înșele în felul acesta.

Oricât de puțin i-ar conveni, coaliția trebuie să rămâie și trebuie silită să facă votul universal cel adevărat, iar după ce s'a executat, ea trebuie să plece spre a face loc unui nou regim de libertate și dreptate.

Ce zice partidul creștin-social din Viena.

De mare importanță sunt vederile partidului creștin social din Viena asupra situației din Ungaria. Partidul nu preconizează numai înlăturarea oricărui regim kossuthist ci și introducerea votului universal și a unei noi direcții în politica întregă a Ungariei. În această nouă direcție intră desigur și *un regim de dreptate pentru nemaghiari.*

O corespondență austriacă »Austria« comunică vederile partidului creștin-social din Viena asupra crizei. Deoarece vederile acestui partid cadrează cu vederile coreanei și mai ales cu ale prințului moștenitor, este de mare interes de a le cunoaște. Iată ce spune »Austria«:

D. Wekerle va trebui să mai rămâie deocamdată, deși programul său nu poate fi admis nici în privința plășilor în numerar nici în privința concesiilor militare.

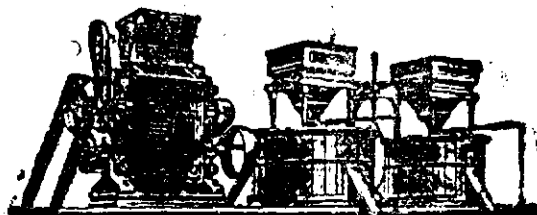
Dar și ministrul comerțului, d. Kossuth, va trebui să se convingă în cursul audienței ce va avea la împăratul, că și el și partidul său vor face bine să-și reducă pretențiile. *Coroana nu-i va putea încredința puterea lui și partidului său atât din considerare la 67-ist, cât și la viitorul său propriu. Nici atunci, când d. Kossuth ar prezenta M. Sale un proiect de vot universal cu adevărat existabil.* Chiar în cazul acesta, puțin probabil, ar fi cu neputință pentru coroană ca să încredințeze partidului kossuthist facerea noulor alegeri, căci partidul kossuthist și-ar întemeia pe timp de decenii stăpânirea absolută în țară și după un scurt provizoriu de aparentă liniște exterioară, ar reveni la executarea programului ei și ar face Ungaria cu desăvârșire neatârnată sub raportul economic și militar.

Motoare de gaz aerian, de încălzit cu cărbuni de lemn, coce și cărbuni buni, cel mai leștin mijloc, fără fum, miros și pericod.
Consumarea pe oră de 0'8-2 fieri și putere de un cal.

Motoare de benzină și locomobile de benzină cu cele mai favorabile condiții de plată și cu garanțierea mai mare.
Construire de moară după sistemul cel mai bun.

TIVADAR HOFFMANN
Inginer mehanic antreprenor de clădiri de moară, în (Szeged)
Seghedin.

În cercurile partidului creștin-social se speră deci că propunerile d. Kossuth vor fi respinse și că se va forma cabinet de tranziție, parlamentar care va face reforma electorală și noile alegeri în Ungaria și va crea o nouă temelie pentru politica și parlamentarismul întreg din Ungaria. Dacă ungușii să vor plânge că dorințele acestor ale partidului creștin-social sunt un amestec ilicit în afacerile ungurești, răspundem că nu poate fi indiferent pentru afacerile comune ca partid va ajunge în Ungaria la putere. Un partid unguresc, care zdrobește dualismul, care tinde la desfacerea băncii de Austria, nu are dreptul de a se plânge dacă un partid austriac se apără împotriva acestor planuri care ating și interesele austriei.

Ce spune d. Kossuth despre comunicatul de mai sus.

Un corespondent al z. ului »N. Fr. Pr.« arătând comunicatul de mai sus al partidului creștin-social asupra crizei ungurești, a adresat dlui Kossuth întrebarea despre părerea sa. Iată ce a spus:

— Creștin socialii sunt foarte puternici dar, nu cred să fie atât de puternici ca să dicteze împăratului.

Despre bancă și despre programul său dl Kossuth a refuzat să dea lămuriri, iar despre soluțiunea crizei a spus:

— Nu-mi place să prorocesc, dar declar că *nu am nici o nădejde bună.*

Dl Kossuth a mai declarat că nu crede că în audiența ce va avea la M. Sa se va aduce o hotărâre.

— Credeți să se lămurească situația până la 5 Octombrie?

— Nu îmi e probabil.

— Credeți că e posibil să rămână coaliția?

— E foarte trist, că trebuie să o spun, dar nu cred. Antagonismul partidelor e prea mare decât să se poată uni într-o colaborare pașnică.

— Neunirea e asupra chestiei băncii?

— Nu asupra ei numai, ci în general asupra tuturor chestiunilor.

— Ce sistem va urma dintr'asta, un sistem kossuthist sau unul parlamentar.

— Unul parlamentar, zise d. Kossuth.

Împăratul cere legiuirea votului universal.

Ziarul »Neues Wiener Tagblatt« află din izvor foarte autentic că în audiența pe care d. Wekerle a avut-o la împăratul, Suveranul i-ar fi spus dlui Wekerle că nu primește demisiunea guvernului ci cere mai întâi legiuirea votului universal. Suveranul nu se învoiește deci la destrămarea coaliției, ci cere ca mai întâi ea să se achite de îndatoririle pactului.

Dizolvarea camerei în perspectivă.

După informațiile ziarului »Neue Freie Presse« împăratul nu ar fi dat dlui Wekerle nici o indicație asupra soluțiunii crizei, ci a invitat pe d. Wekerle să conducă mai departe afacerile țării, M. Sa a hotărât că în cazul dacă dorința asta a sa nu va împlini, va dizolva camera și va încredința puterea unui guvern în afară de partide.

Pielea ursului.

Ziarul Figaro din Paris publică o telegramă din Budapesta, care începe cu aceste cuvinte:

»D. Kossuth va rezolvi sau cel puțin va încerca să rezolve problema politică deschisă de atâta vreme.

Acest sau cel puțin e delicios. Se vede că d. Kossuth a dictat numai partea pozitivă a telegramei care spune scurt că »va« rezolvi. Corespondentul însă,

se va fi gândit că prea ar fi caraghios să vîndă pielea ursului și a adăugat deliciosul »sau cel puțin va încerca«.

Din parte-ne sperăm că va rămîne cu încercarea. O rezolvire efectuată de Kossuth prea ar aminti vorba romînilor: na și-o frîntă, că și-am dres-o!

D. Apponyi bate în retragere.

Ziarul »Vaterland« din Viena află că Apponyi a și început a da înapoi în chestia ordinațiunii sale. Declarația lui că aflându-se în stare de demisiune nu e dispus să-și puie în aplicare amenințările, nu-i decât o formă ascunsă pentru a înmormânta ordinațiunea de pe acum.

O nouă dovadă că o politică energică ne poate aduce mari foloase. Dacă fruntașii noștri ar fi totdeauna așa de energici, am avea cu totul altă situație.

Audiența lui Kossuth.

— Prin telefon. —

Viena, 2 Octombrie.

Ministrul Kossuth a fost primit azi în audiență dela ora 1 până la 1 și trei sferturi. Ieșind dela audiență el a declarat ziarștilor, că Majestatea Sa l-a primit cu bunăvoință și i-a ascultat motivele ce a produs întru motivarea proiectului său. Împăratul nu i-a dat încă un răspuns definitiv. Kossuth a mai spus că nu speră într-o rezolvire grabnică a crizei.

După audiența Kossuth a vizitat pe ministrul de externe, contele Aehrenthal cu care a avut o lungă consfătuire. Acestei consfătuiri în cercurile politice de aici i-se atribuie o deosebită importanță.

»Neues Wiener Tageblatt«, ediția de după prânz, are informația că împăratul a refuzat categoric proiectul lui Kossuth și l-a rugat să stăruiască pentru menținerea coaliției. Kossuth ar fi declarat că aceasta nu se mai poate, după ce între partidele ungurești animositățile au atins deja un diapason extrem de înalt. Împăratului nu-i rămîne deci, decât să înceapă tratativele cu bărbății politici în afară de coaliție.

»Reichspost« cere într'un articol de fond, ca împăratul să nu mai zăbovească, ci să numească numai decât pe Kristóffy prim-ministru și să se ia odată pe față lupta, împotriva coaliției ungurești, cu lozincă votului universal.

»Neue Freie Presse« aduce o convorbire a corespondentului său cu Kossuth. Kossuth a declarat că se simte foarte neplăcut atins de animositățile cercurilor din Viena împotriva Ungariei. Atacă partidul creștin-social și spune că împăratul n'are nevoie de sfatul lor. Nu înțelege pentru ce germanii din Austria nutresc atîta antipatie pentru ungușii, când germanii din Germania au numai simpatii pentru năzuințele poporului unguresc.

Homo Regius.

În lumea politică de aici circula șvonul, că, în cazul dacă nici proiectul lui Wekerle și nici al lui Kossuth nu va fi admis, împăratul va numi un om de încredere al său, care să înceapă tratative cu partidele coaliției în sensul modului de aplinare dorit de moștenitorul de tron. Acest personaj se crede a fi contele Ioan Zichy, care după cum se știe posedă toată încrederea arhiducelui Francisc Ferdinand.

Programul

festivităților din incidentul aniversării de o sută de ani dela nașterea marelui mitropolit Andrei Baron de Șaguna.

Duminică, 4/17 Octombrie 1909.

Dimineața la orele 9, Sta Liturghie în biserica catedrală, împreună cu parastas pentru odichna sufletului răposatului mitropolit, și cuvîntare ocazională.

În aceeași zi, seara, ședință festivă, aranjată de elevii seminarului archidiecezan Andreian.

Luni în 5/18 Octombrie 1909.

În Rășinari, sfînta Liturghie, în biserica cea mare, parastas pentru odichna sufletului răposatului mitropolit și cuvîntare ocazională.

Tot acolo desvîlirea bustului fericitului mitropolit.

Sfînta Liturghie se va începe la orele 9 și jumătate.

La orele 1 d. a. masă comună.

Amănunte în privința orientării și înlesnirii publicului pentru participare la festivități, vor urma din partea comisiunilor instituite pentru aranjarea festivităților.

Sibiu, 17/30 Septembrie 1909.

Comisiunea consistorului mitropolitan: Dr. Ilarion Pușcariu, archimandrit, vicar archiepiscopesc, Parteniu Cosma, Dr. Eusebiu R. Roșca, Matei Voilean, Nicolae Ivan.

Mintea copiilor.

Il n'y a plus d'enfanti Monsieur! Așa îmi spunea dăunazi o tînără franceză. Nu mai sunt copii! Tînăra nu vorbea cu îngrijorare, pentru-că la vîrsta ei n'o preocupă încă problema depopulării Franței; cuvintele ei aveau un înțeles figurat: că astăzi copiii sunt prea deștepti și înțeleg prea multe. Se pare că lucrul e adevărat și dă loc la multe buclucuri. Așa, se dă drept autentică anecdota următoare:

Un copil asistă la botezul unui frățior. Îi aflase el originea, dar nu era tocmai sigur. Și atunci întrebă:

— E adevărat că l-a adus o barză?

— Da, zice tatăl său.

— Ei și o să-l ia și pe dînsul îndărăt dacă n'o să plătești ratele la timp?

Iată o întrebare stare de lucruri denunțată lumii adunate la botez. Bietul părinte s'ar fi socotit mult mai fericit dacă copilul său ar fi fost mai puțin deștept și n'ar fi prins cu inteligența lui episoadele acelei drame economice care este lupta dintre credit și debit.

Este întrebarea însă dacă acel copil a dat dovadă de inteligență prin acea întrebare simplistă a unei cunoștinți pe care o căpătase — retragerea de către negustori a mărfurilor neplătite — unui fenomen pe care nu-l cunoștea: condițiile în cari barza obicinuește să înmulțească familiile. Ceeace luăm drept inteligență deosebită la copii este tocmai lipsa de pătrundere, care însă nu dovedește nici prostie, pentru-că la vîrsta lor n'au elementele necesare pentru a-și putea face o idee exactă de cele ce văd sau află.

La școala unde sunt adunați mulți copii, cărora li-se vîră în cap tot felul de noțiuni abstracte, se capătă zilnic tot felul de exemple de asemenea simpliștii. Un elev din clasa III primară vorbește de Longin, luat ca ostatic de daci.

— Longin scrisese lui Traian o cartă postală, spunîndu-i că se va sinucide:

Nimic mai firesc — nici inteligență deosebită, nici prostie — decît închipuirea elevului că de vreme ce Longin a avut de scris, a scris o cartă postală. Să nu ne mirăm dacă vom auzi c'a recurs la un mijloc și mai expeditiv, chemînd pe Traian la telefon.

Astăzi iarnă am vorbit cu un elev din clasa a III-a rurală. L'am întrebat cîte regate sunt în Europa. Mi le-a

Fabrica de spălat cu aburi

„KRISTALY“

Kristály gözmosó gyár, Kolozsvár, Pályaudvar.

Cu mașinăriile sale cele mai moderne, aranjată cu puteri electrice, spală, calcă și curăță albituri bărbătești și de dame, și tot felul de lingerie cu prețuri moderate

— La o sumă ce trece peste zece cor., pachetul se retrimite porto-franco. —

înșirat întâi pe toate, oare-cum în mod oficial, iar la urmă a adăugat că »mai este și« Bulgaria.

— Apoi la școală nu se spune încă; dar e u-le-am spus băieților.

Pasă-mi-te! Miciuțul cetește gazete!

Se pare că în Anglia e alt procedeu. Acolo învățătorul povestește elevilor evenimentele cele mai însemnate și apoi aceste povestiri servesc drept teme de compuneri.

Firește că descoperirea polului nordic nu putea fi scăpată din palmă. Și iată câteva extrase de compuneri.

O fetiță de zece ani scrie:

»Zilele acestea s'a vorbit numai de descoperirea polului nord. Se pare că doctorul Cook a fost acolo înaintea tuturor. Dar abia sosise când comandantul Peary a sărit dintr'un colț și a strigat! polul e al meu! Mai întâi s'au repezit cu furie unul la altul și au început să țipe îngrozitor, agitănd în aer steagul american. Pe urmă au căzut la înțelegeră să dăruiască polul președintelui Americii.

Alta:

»O mulțime de oameni au încercat să descopere polul nord. Dar cum ajungeau acolo mureau. Oscimintele lor au fost găsite de dr. Cook și de comandantul Peary. Aceștia n'au murit, pentru că sunt americani.

Un copil de opt ani scrie:

»După multe ostenele doctorul Cook și comandantul Peary au ajuns în fine la pol. Dar dr. Cook a fost întâiul. La pol e îngrozitor de frig, ninge într'una și nu se vede decât un câmp de zăpadă. De aceea se cheamă polul nord. Locotenentul Shackleton a vrut să meargă acolo, dar s'a rătăcit pe drum. Mama zice că în curînd aeroplanelor vor merge la pol.

Unul de nouă ani:

»Peary s'a dus la polul nord cu un vapor la fel cu Dreadnought, pentru că pe mare drumul costă mult mai ieftin decât cu trenul. Descoperirea polului e un lucru frumos, pentru că polul nord e capătul lumii.

Și ca să termin voi da un exemplu asemănător cu acela dela începutul articolului.

Un domn stă pe coasta englezească și privește niște vapoare. Un copil foarte îndrăzneț cu care intrase în vorbă, îi »explicită« mecanismul vapoarelor, așa cum îl înțelege el. Omul entuziasmat, îi spune:

- Văd că în Anglia sunt copii foarte deștepti.
- Dar ce, nu ești englez?
- Nu, sunt german.
- German???

Și copilul e cuprins de o adevărată spaimă.

— Te rog, zice el rugător, să nu povestești împăratului ce ți-am spus despre vapoarele noastre; astea sunt secretele noastre.

Cel cu barza a tradat griji de familie; cel cu vapoarele a făcut ceva mai grav: a tradat griji naționale — căci multe va fi auzit despre apropiata invazie germană.

Liviu.

Din Străinătate.

Conjurația din Cetinje. Ancheta deschisă în chestia conjurației din Cetinje a scos la lumină că scopul conjurației e **înlăturarea guvernului actual, eliberarea condamnaților atentatului de bombe din 1907, totodată detronarea principelui Nicolae și proclamarea prințului Danila ca domnitor al Muntenegrului, apoi asasinarea actualului ministru și cu aceasta în legătură predarea guvernului cabinetului precedent.** În complicitate sunt implicate vre-o 20 de persoane dintre cari 15 au evadat deja în Albania. Cetățenii nu sprijinesc cauza conjuraților ci cer pedepsirea lor. Dealtcum muntenegrenii nu atribue conjurației mare însemnătate. Ofițerii de statul major al armatei n'au fost implicați în răscoala, a cărei scop era amovarea principelui și îndepărtarea lui pacinică din țară.

Armata Greciei. Conform proiectului lucrat de ministrul de război și comisiunea militară, armata Greciei va consta din 200.000 de oameni. Toți bărbații cari pot prinde arma vor fi instruiți după felul miliției elvețiene, între anii 20—32, și în fie-care an întreg contingentul va fi chemat la deprindere de arme. Sustinerea

Doamne fereste, ca năpăstirea lulu Dombradi
acestei uriașe armate va costa anual douăzeci-șicinci milioane de drahme.

In jurul moștenirii tronului Serbiei. Presa sârbească se ocupă încă de chestia moștenirii tronului, atacând fără întrerupere regulamentul camerei sub pretext că acesta ar avea ca singur scop asigurarea apanajului prinților. Ziarul „Zvono“ protestează contra statului care e hotărât să plătească datoriile lui Gheorghe. Ziarele *Vecerne Novosti* și *Pravda* sunt de părerea că constrângerea anticonstituțională a lui

Gheorghe la abdicare, nu are nici o însemnătate și situația actuală nu e decât o stare de tranziție. Singura Scupcina poate schimba ordinea genealogică, printr'o revizuire a constituției, admitând că la convocarea ei Gheorghe ar ținea încă la demisiune. Având în vedere, că s'a constatat din oficiu că Gheorghe nu e vinovat de moartea lui Colacovici, nu are nici un motiv să rămâie pe lângă demisie. Atacurile singuraticilor ziare sârbești contra dinastiei, au înduplecat guvernul să pregătească o lege care să stăvilească încâtva libertatea de presă.

Cine-i autorul „memoriului“ moderat?

Ziarele noastre discută necontenit chestiunea noului partid »moderat« neexistent însă până azi. »Telegraful« de azi spune despre »memoriu« că-i o perfidie, dar că programul lui Babeș e „discutabil“, are însă totuși aierul a combate pe Babeș. „Țara Noastră“ spune următoarele:

In Sibiu circulă următoarele știri.

»Memoriul publicat de »Reichspost« s'a redactat în Șimleul-Silvaniei, poate chiar de d. I. Lazar, proprietarul »Gazetel de Duminecă«, la stăruința deputatului Ugron Gábor, care a prezentat memoriul partidului independent.«

Se mai afirmă că d. Lazar, pe vremea când d. E. Babeș își publica, mai anii trecuți, articolele de împăciuire, i-a adresat dlui Babeș mai multe scrisori, în cari îi declara că aderează la vederile lui politice și aprobă acțiunea pornită de d-sa (d. Babeș). În același timp îl roagă să intervină pe lângă ministerul de comerț să i-se libereze (dlui Lazar) un bilet de liber parcurs pe căile ferate ungare, ca să poată călători prin părțile sălăgene și să facă propagandă pentru acțiunea de împăciuire a dlui Babeș.

Repetăm, n'am avut timpul să controlăm exactitatea acestor informații, am ținut, însă, că e datoria noastră să le înregistrăm pentru a provoca o lămurire a acestei chestii de interes public.

Elevul, oare, să fi voit să-l prevină pe măiestrul?

D. Lazar și cei dela »Gazeta de Duminecă«, oare, să fi invidiat laurii d-lui Babeș și legăturile acestuia cu Batthyányi și să fi căutat legături cu șovinistul Ugron...?

Așteptăm lămuriri!

Noua piesă a lui Björnson.

Noua piesă — »Cînd înfloroste viața nouă« — a bătrînului poet-dramaturg norvegian, și-a început seria reprezentărilor la teatrul național din Christiania. Succesul a fost desăvîrșit. Lucrul e interesant de notat, pentru că recenta îmbolnăvire fizică a dramaturgului dăduse prilej adversarilor săi să insinueze că e vorba de o boală a bătrîneții și că prin urmare nici creierul nu mai poate fi tocmai teafr.

Dupăcum afirmă cronicarii teatrali noua piesă, care atacă o sumă de probleme psihologice și sociale, dovedește o neștirbită vigoare poetică și e scrisă în stilul cel mai viu.

Ne vom încerca să scoatem din notițele cari au străbătut în piesa străină subiectul principal. Zicem subiectul principal, pentru că în cuprinsul piesei se împletesc mai multe subiecte.

În primul act facem cunoștință cu păstorul Hall, un om de cincizeci de ani, dar încă foarte aprins. Hall e văduv, dar stăpînit de impulsul dragostei. Prie-tinul său Arvick, căsătorit, deși încă destul de tânăr, este de fapt despărțit de soția sa. El e un om foarte corect, dar prea delicat și lipsit de energie. Nevastă-sa este energică, autoritară, preocupată nu numai de creșterea copiilor, cărora se devotează într'adevăr, dar și de tot felul de probleme sociale. Din această pricină de ani de zile s'au înțipit între ei.

În fine, în fine căsnicia lor e numai de formă. Așa împrejurări Arvick este și el cuprins de nostalgia care urmărește pe prietenul său, păstorul Hall. Și într'o zi, cînd atît de nevastă-sa cît și fiecele sale, îl jignesc amar, spunîndu-i că ele fac ce vor și nu-i recunosc autoritatea lui. Arvick se revoltă și pleacă de acasă, hotărît să plece și din țară, împreună cu tinăra Alvilda.

Dar abia ieșise din casă, cînd d-na Arvick e cuprinsă de duioșie și împreună cu fetele citește vechile scrisori de dragoste ale actualului soț fugar, de pe timpul cînd era amoretz plin de foc. Femeia și fetele încep să plîngă. D-na Arvick trimete să-l caute pe bărbatul ei, cu care vrea să se împace. Ea ordonă unui servitor să mute din nou patul ei, în odaia »Domnului« de unde lipsise mulți ani.

— Și patul »Domnului« unde să-l duc? — întreabă servitorul cu naivitate.

Dar »domnul« în ultimul moment n'are energia necesară ca să plece cu totul și se întoarce acasă. Bucurie și împăcare generală.

În afară de istoria căsniciei Hall și a căsniciei Arvick, mai este o dramă casnică: a ficei soților Arvick — Maria. Aceasta a fost îndepărtată de soțul ei după cinci luni de căsnicie. Soții Arvick, conduși poate de propria lor experiență, se întreabă dacă nu cumva fida lor, prin neîndeplinirea tuturor obligațiilor conjugale, a dat ocazie soțului ei să se arunce în brațele unei amante.

Ziarele spun că această parte e cea mai interesantă din toată piesa, căci problema ce ridică e de o mare actualitate în Norvegia. Nu de mult Björnsen a avut asupra ei o problemă senzațională cu poetul danez Sven Lange.

Este evident că nu după acest rezumat se poate judeca piesa. Cine cunoaște însă opera de pînă acum a lui Björnsen își poate închipui ce comori de artă și adevăr a putut el să creeze cu un asemenea subiect.

Piesa a și apărut în volum, în limba daneză. De îndată ce va apărea în nemțește sau franțuzește, vom putea și noi să vorbim pe larg despre dînsa.

De altfel ea a și fost primită de marele teatru vienez Hofburg și după prima ei reprezentație pe scena acestui teatru, corespondentul nostru ne va trimite o dare de seamă completă. Din nefericire nu s'a anunțat încă data acestei așteptate premiere.

Liviu.

INFORMAȚIUNI.

ARAD, 2 Octombrie n. 1909.

— **Un ziarist italian în Arad.** D. Dr. Alessandro Dudan, corespondentul din Viena al ziarului »Tribuna« din Roma care face o călătorie mai lungă prin Ungaria, România și Balcan, în serviciul ziarului său, s'a oprit azi în Arad, unde a vizitat redacția noastră. D. Dudan, un fervent filoromân, s'a interesat mult de situația noastră politică și etnică. D-sa a plecat de aici în Bănat.

— **Regele Portugaliei la Paris.** Ziarul »Figaro« din Paris află că regele Portugaliei va veni în capitala Franței incognito și cu această ocazie va vizita și pe prezidentul republicii.

— **Comemorarea lui Hașdău.** S'au împlinit douăzeci de ani dela moartea lui Hașdău. Printre cărările presărate de frunzele moarte aruncate de răsuflul vântului de toamnă am trecut spre cavoul familiar — din cimenterul Belu — al familiei Hașdău. Între admiratori cari și-au adus aminte de această tristă aniversare, erau dd. Rădulescu, C. Nottara și G. Ștefănescu, profesori la conservator. În cavou dd. Ștefănescu, Cerchez, Albu, Drăgulinescu și Vasilescu au cântat două bucăți muzicale datorite lui Hașdău: »Melodie postumă« și »Sursum« ca semn de pietate pentru familie.

— **Caraghioslicuri în camera engleză.** Zilele trecute un incident cu totul neobicinuit a avut loc în camera engleză: Lordul Cecil Rhodes și a comandat dejunul în cameră și în sala de ședințe, în fața celorlalți colegi ai săi s'a pus la consumație cu mare poftă. Deputatul Craig văzînd aceasta și-a aprins pipa și-a început să sloboadă la rogoale de fum. Văzînd acest spectacol neobicinuit unii au erup în risete, iar alții scandalizați au interplat momentan pe prezident de e oare permis fumatul și dejunul în decursul ședințelor? prezidentul a răspuns că regulamentul camerei nu prevede astfel de cazuri, respectînd însă obiceiul de pînă aci nimeni nu poate fuma în sala de ședință fără învoirea prealabilă a prezidentului. Atunci lordul Morpeth a cerut voie să și aprindă țigara, prezidentul l'a refuzat și a somat și pe ceilalți doi să lase dejunul, respective fumatul.

— **Victor Hugo și începătorul.** Odată cu venirea toamnei, viața literară reîncepe pretutindeni; volume noi apar, iar autorii își trimit cărțile cu dedicație. Cu prilejul împlinirii unei jumătăți de veac de cînd a apărut volumul de versuri »Legenda veacurilor« al lui Victor Hugo, ziarele desgroapă anecdote din viața marelui scriitor.

Un tinăr poet din provincie vestește pe Hugo printr'o scrisoare că i-a trimis volumul de versuri. Ilustrul măiestru îi răspunde prin următoarea scrisoare: »Cartea d-tale mi-a cauzat o emoție profundă, sub impresia căreia mă grăbesc să te salut, tinăra glorie strălucitoare, eu, sărmană glorie descrescîndă. E salutul serii care se duce, închinat zorilor cari se ivesc.

D-ta strălucești, iar eu mă sting. D-ta ești din uitare, eu mă reîntorc acolo. Inimă se împietrește sau

se frînge. A d-tale s'a frînt; dar dintr'una din acele bucăți, ai făcut o liră răsunătoare și superbă, care te sfințește de poet, afirmîndu-te 'n acelaș timp ca om. D-ta ești deci de două ori fratele meu. Permite-mi să te admir atîtă cît te iubesc».

... A doua zi după ce tînărul autor primea această hudoliană hiperbolă, factorul îi aducea înapoi — volumul său, nedespachetat încă; pe plicul nedeschis, scria:

«Destinatorul refuză volumul, nefiînd timbrat în-deajuns»...

— **Sfințiri de biserică.** Actul sfințirii bisericei nouă gr. or. din *Sălcuța de jos*, (tractul Lupșei), se va săvârși prin înaltpreasfințitul domn arhiepiscop și mitropolit, eventual prin mandatorul său, la 10 Octomvrie 1909, la orele 7 a. m. După sfințire, la orele 2 post merid. se va da banchet, biletul 4 coroane, urmat de petrecere cu joc. Prețul de intrare de familie cu 3 persoane 4 cor. de persoană 2 coroane. Venitul curat este destinat fondului bisericei nouă. Suprasolviri, în favorul bisericei nouă, se primesc cu mulțumită și se vor cuita pe cale ziaristică. *Comitetul parohial gr. or.*

— **Duminecă, în 3 Oct. n.** se va sfinți biserica din *Rapolțul mare*, lângă Orăștie, prin Preacuvioșia Sa Dr. E. Miron Cristea ca mandatar arhiepiscopesc.

— **Wilhelm II și Henric Heine.** Cunoașteți povestea cu statuia lui Heine, dela palatul »Achilleion« din Corfu:

Răposata împărăteasă Elisavita a Austriei, al cărei poet favorit era Heine, îi ridicase o statuie în curtea palatului. După moartea neașteptată a frumosei împărătese, împăratul Germaniei Wilhelm II cumpără palatul și dotează afară statuia lui Heine. Precum se știe, gingașul liric batjocorise în *Schloss-selegende* pe strămoșii Hohenzollernilor. Tot actualul împărat a interzis lui Heine să locuiască în Hamburg, care este totuși un oraș liber.

Campe, fiul editorului lui Heine, cumpără statuia izgonită dela Achilleion și o dăruie orașului Hamburg. Primăria acestui oraș o refuză, — așa că cei ce vor să vadă o statuie a lui Heine, n'or s'o poată găsi decât la cimitirul Montmarre, unde e îngropat cel mai mare dintre poeții lirici.

— **Dar săracilor.** Pentru elevii săraci dela școala confesională gr. or. romîna din Beiuș am primit dela onor. doamnă Maria Waltner opt exemplare, dela dl Alexiu Ardelean și Demetriu Moga cîte două exemplare din »Abecedarul« romînesc de Iosif Moldovan și conșoții, pentrue, în numele elevilor ajutorai, le aduc și pe aceasta cale cea mai fierbinte mulțumită. Beiuș, 1 Oct. 1909. Ioan Roșu, învățător.

— **Sărbătorirea lui Peary.** Peary a sosit alaltăieri cu soția sa din Port Sand Maine la New-York și a fost primit la intrarea în port cu mare însuflețire de lumea adunată. Peary a sosit pe bordul vasului »Roosevelt«, care luase parte la inspecția de gală, cu ocazia serbării Hudson-Fulton. În decursul inspecției Peary a stat pe puntea vaporului și toate celelalte vapoare înșiruite dealungul rîului l-au salutată. Din Washington vine știrea că specialitatea geografică națională, a cărei directori hotărîseră, că decorarea unui dintre cei doi exploratori se va face numai atunci, când rapoartele lor înaintate, vor fi examinate de o comisie științifică; a declarat că cu ocazia conferinței ce Cook va ține azi la Washington, nu va fi recunoscut de explorator din oficiu.

— **Serbările »Asociațiunii«.** Petrecerea cu dans ce »Reuniunea femeilor române din Sibiu« aranjază în 13 Octomvrie n. a. c., promise a fi o plăcută ocaziune de întîlnire pentru inteligența noastră. Invitări s'au trimis tuturor membrilor Asociațiunii și ai numitei reuniuni. Dacă cineva din greșeală nu a primit invitare să binevoiască a reclama. Ar fi de dorit, ca damele noastre să apară cît mai multe în costumul național. Loje se pot prenota la prezidenta reuniunii, doamna Maria Cosma. În ziua petrecerii biletele se vor vinde în odaia nr. 3 dela hotelul »Împăratul Romanilor« și seara la cassă.]

— **Muzică italiană.** Zilele trecute se cânta la Teatro Academico din orașul Castelfranco, *T'raviata* lui Verdi, cu interpreți cari nu sunt socotîți tocmai printre luceferii lirici ai Italiei.

Primadona și tenorul mai mergeau cum mergeau, — iar publicul li și aplauda din când în când. Cât despre bariton, era pur și simplu detestabil. Când a ajuns la aria »Pura sei come un angelo« își permise să ia niște... licențe atît de muzicale, în-cît publicul începu să fluiera.

O clipă, baritonul rămase pe gânduri; apoi, se repezi în fața scenei și începu, roșu de mânie, să înjure pe spectatori. Publicul răspunse, — și timp de zece minute, Teatro Academico din Castelfranco fu scena unor înjurături reciproce, pe cari numai birjarii și gazetele ungurești le cunosc.

Reprezentăția fu suspendată și când se ridică din nou cortina, apăru pe scenă președintele societății teatrale din Castelfranco, care pronunță un discurs »bine simțit«, își exprimă regrete pentru penibilul accident și sfârși prin a se face interpretul scuzelor gușatului bariton. Publicul iertă și după cinci minute, baritonul începu să cânte iar mai fals ca totdeauna.

— **Curaj și devotament.** Unul dintre cele din urmă așezăminte ale darnicului miliardar american Carnegie este »Hero fund«, care are de scop recompensarea actelor extraordinare de curaj și devotament; el a donat în scopul acesta douăzeci și cinci de milioane de franci.

Comisiunea americană, însărcinată să examineze cererile candidaților la recompensă, a primit pînă acum 3.219 petiții, dintre cari 2.059 au fost aruncați la coș după prima cetire; 914 vor fi examinate mai de aproape iar 246 au fost primite favorabil. Cea dintâi mare medalie de aur și o recompensă de 25.000 franci au fost date unui italian, care, în timpul unui naufragiu, a scăpat 52 pasageri. Un alt act eroic, răsplătit cu 5.000 de franci a fost îndeplinit de un fierar, care, primejduindu și viața, s'a coborît într'un puț inundat de gaze, ca să-și scape cel mai înverșunat dușman. Cartea de aur a fundațiunii Carnegie conține multe nume de oameni, femei și chiar copii, cari s'au devotat pentru aproapele. Dar printre candidații la recompense, negreșit că există și eroi falși. Unul din ei, de pildă, după ce și-a descris pretinsul act de vitejie, adaugă: »Dacă, cu toate acestea, nu-mi dați medalia, vă rog cel puțin să-mi înlocuiți dantura, pe care am pierdut-o strigînd: »Ajutor!«... Iar un bărbat cere 25.000 de franci, fiindcă și-a scos nevasta de subț un tren:

»Dacă nu vreți să-mi dați aceasta sumă, mă mulțumesc și cu un fotoliu bun«.

— **Aprecieri literare.** Incurînd se va deschide expoziția anuală de pictură din Paris a »Salonului de toamnă«. Catalogul acestei expoziții începe cu o prefață de cunoscutul scriitor Octave Mirabeau. Vorbînd despre pictorul Courbet, și despre articolul scris de Alexandru Dumas — fiul asupra acestui pictor, Mirabeau scrie:

»Aș vrea, ah! aș vrea să nu se uite nici odată infamul articol pe care d. Alexandru Dumas — fiul îndrăzni să-l scrie împotriva lui Courbet, fără să moară de rușine și desgușt de el însuși. Dacă am avea curaj să judecăm la valoarea lor omească acțiunile oamenilor, aceste pagini hădoase ar fi ajuns să desonoreze pentru totdeauna pe acest predicator de morală neagră, care a fost și un detestabil dramaturg...«

...Așa scrie un literat despre altul, mort de atîția ani, despre un scriitor ilustru, fost membru al Academiei franceze... Și când te gîndești că noi ne indignăm la cea mai nevinovată polemică literară a unor tineri scriitorii!...

— **În toate odăile copiilor** să se amintească cu recunoștință numele pescarilor norvegieni, cari plutînd pe mările viforoase vânează peștii, din a căror oleu de ficat se fabrică renumita »*Emulsione Scott*«, de un gust deosebit, ușor de mistuit și cel mai nutritiv medicament. De vânzare în toate farmaciile.

Auriu ca mândrul soare
Fi-va al nostru viitor!!

dacă vom ținea la olaltă și vom sprijini comerțianții romîni. Nu uita romîne dragă că fratele țî-l ajută și prin el neamul! Cearcă numai și fă cel puțin o comandă de probă la renumitul și unicul comerciant romî: F. A. Degan din Fiume (Postafiock 163) căci nu te vei înșela. Cere preț curent și-l vei primi gratis! căci vinde foarte ieftin. 1 kgr. cafea fină costă numai 2 cor. 40 (1 fl. 20), ține apoi tea fină (tea iubilă Degan), stafide, migdale, smochine, ciocoladă, Cacao, orez, pești (sardinii) etc.

Intr'un pachet de 5 klg. trimite fancang și mai multe mărunțișuri. Despre finețea mărfurilor ce ține sunt dovadă multele epistoale de îndeostulare.

El stă și în ajutorul romînilor cari cercetează orașul Fiume, Veneția și Abazzia.

Dacă ai întîrziat să-l surprinzi pînă acumă cu vre-o comandă, lasă indiferența și cearcă, căci e nobil a-l ajuta pe acel romîn, care luptă pentru neam. În pachete trimite și bomboane gratis și chiar ilustrate cu vederi din Fiume și Abazzia. Toate le vei ceta în preț-curent,

x **Tot felul de chipiuri militare și de alte uniforme,** apoi ciacăi și calpice din materia cea mai bună și în prețuri ieftine. Fabricate proprii. *Weber Pál*, măiestru specialist pentru confecționarea chipiurilor. Cașovia (Kassa) Fő utca.

Ultime informațiuni.

— Prin telefon. —

»Vaterland« despre audiența lui Kossuth.

Budapesta, 2 Octomvrie. Ziarul vienez »Vaterland«, care de obicei e bine informat asupra politicei coroanei, spune în numărul său de azi, că monarhul i-a cerut lui Kossuth să înduplice pe partizanii săi pentru îndeplinirea, fără concesi, a punctului ultim din pact, care este reforma electorală în senzul votului universal, egal și secret. Numai atunci se va putea crea o pace durabilă în Ungaria, când parlamentul va fi expresia fidelă a dorințelor tuturor popoarelor din Ungaria.

Cum dorește moștenitorul soluțunea?

Budapesta, 2 Octomvrie. Un personaj din anturajul arhiducelui moștenitor Francisc Ferdinand, a declarat azi unui ziar vienez, că arhiducele ar fi cerut dela Majestatea Sa să nu aprobe demisia cabinetului Wekerle, pînă când acesta nu se va fi achitat de datoria sa de căpetenie: reforma electorală. Aceasta nu se va putea duce la îndeplinire, numai dacă se va menține coaliția.

Noua audiență a lui Wekerle.

Budapesta, 2 Octomvrie. În cercurile politice de aici se dă ca sigur, că Wekerle va fi chemat încă în cursul zilei de mâine, din nou la Viena.

Felurimi.

Tigrul din Alost. S'a vorbit mult despre tigresa care a bîgat zilele trecute în răcori pe locuitorii Marsilie. Cu prilejul acesta, e nimerit să desgropăm povestea cu tigrul din Alost (un oraș din Flandra belgiană, între Bruxelles și Gande).

Acum treizeci și șase de ani, acest oraș fu îngrozit de vetea că un tigru a scăpat din cușca unei menagerii ambulante. Pașnicii cetățeni din orașul flamand se închiseră prin case. Nimeni nu mai îndrăznea să iase de pela case. Toți tremurau.

Burgmeisterul se gîndi că ar fi de datoria lui să ia măsuri. El convocă garda civică. Co-

Dudás Sándor

colocert în

Kolozsvár, strada Unio Nr. 12.

Pregătește tot felul de articoli aparținători acestei brange, în preț favorabil precum: Butușe de cățăorie, tocuri pentru picioare, lînării, cojoace pentru bărbați și femei, după modele franceze și engleze, colliere, manșoane, etc. Mare depozit de covoare de lînă. Cumpăr tot soiul de blănării de vînat.

mandantul armatei declară că orașenii cari poartă armă nu pot fi întrebuințați la urmărirea tigruului, căci le e frică să iasă de pe la case, de frică să nu întâlnească fiara. Atunci, burgmeisterul își aduse aminte că are doi luptători rămași dela 1830.

Primarul se gândi că vârsta n'a avut nici o înrăurire asupra lor, și trimise după ei. Dar onorabili luptători răspunseră că una e să vâneze olandezi și alta să vâneze tigri, — și își declinară cinstea de a curăța orașul Alost de monstrul care-i teroriza.

Bravul Burgmeister începu să dispereze.

Atunci ca prin minune, li trăsni în cap să ceară ajutorul unui om care trăise în Algeria și cunoscuse acolo pe vestitul vânător de lei Jules Gérard.

— E adevărat, răspunse acest om, că am locuit în Algeria, e adevărat că am cunoscut pe Jules Gérard, — dar Jules Gérard s'a ilustrat omorând lei, nu tigri, cu prima ocazie când se va ivi vr'un leu chemași mă...
Din fericire, un maior în retragere salvă situația:

— Știu unde s'a ascuns fiara! E în dosul capelei din satul Sain-Job, în vecinătate...

...A doua zi, maiorul își atârnavă de balcon o blană mare de tigră, din cele pe cari le aștern bogătașii pe jos, în odăile de dormit.

— Iacă pielea tigruului!... strigă el toată ziua, din balcon. Eu l-am omorât!...

Și burghezii din Alost se liniștiră... fiindcă tigrul nu se mai arată pe nicăiera...

Economie.

Banca «Luncana». Ni-se scriu următoarele, referitor la noua bancă românească, ce se va înființa în Marghita (com. Bihor):

Cercurile noastre financiare conducătoare au înțeles pe deplin necesitatea înființării unei bănci românești cu sediul în Marghita, și de aceea sprijinesc cu tot dinadinsul pașii luați pentru punerea temelilor acestei instituții, chemate a avea și rol cultural, pe lângă cel economic-financiar. Jurul Marghitei e bine situat materialicește și cele 2000 acții à 100 cor. s'ar putea plasa cu ușurință în cele 60—70 comune, cari gravitează în spre Marghita. Greutatea zace însă numai în împrejurarea, că poporul cu prindere din acest ținut nu înțelege încă importanța plasării banilor în acții. După ce se va înființa banca și după ce se vor deprinde și țărani cu binefacerea ei, se vor realiza de sigur progrese mari în acest ținut — dacă se va pune conducerea în mâni destoinice.

Publicul nostru și instituturile noastre financiare au înțeles, se vede, situația, căci în cele 2 săptămâni din urmă, de când s'a început subscrierea de acții, s'a prenotat un număr considerabil, așa, că până la 30 Octombrie, când se vor încheia subscrierile, vor fi prenotate cu siguranță toate cele 2000 de acții.

Indemnăm și noi din parte ne pe ceilorii noștri a subscrie acții la «Luncana», căci ceice vor subscrie vor face prețioase servicii românismului și vor avea și procente însemnate după capitalul plasat.

Scoala industrială, susținută de Reuniunea femeilor române din Sibiu, între alte lucruri frumoase pregătește și odăjdii, aplicând și la acestea numai motive originale românești. Materialul ce se întrebuințează la pregătirea odăjdiiilor e de calitate cea mai bună. Preoții noștri ar face un lucru de laudă, dacă având trebuință de odăjdii s'ar adresa cu comanda lor către școala amintită (Sibiu, str. Schewis nr. 15). Suntem (deplin încredințați, că cu odăjdiiile pregătite de școala industrială vor fi mulțumiți, fiind și mai frumoase și mai durabile ca cele confecționate de fabricile străine, cari nu se uită decât la câștig. Reuniunea femeilor române din Sibiu, prin confecționarea de ornate bisericesti nu umbra după câștig, scopul ei este a da ocaziune bisericilor noastre, ca să se provadă cu ornate frumoase și trainice și

a introduce pretutindenea motivele de artă românească. Fără îndoială un scop nobil, care merită toată atențiunea din partea preoții noastre de ambele confesiuni.

Piața de bucate din Arad.

1 Octombrie 1909.

S'a vândut azi:

grâu 800 mm.	14.—14.30
orz 100 mm.	6.80—6.90
ovăș 200 mm.	6.80—7.—
secară 100 mm.	9.—9.10
porumb strujit 200 mm. din acest an	6.50—6.60
porumb nestrujit mm.	4.50—8.0

Prețurile sunt socotite în coroane și după 50 klgr.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Budapesta, 1 Octombrie 1909.

Prețul cerealelor după 100 klgr. a fost următorul:
Grâu nou

De Tisa — — — — —	28 K.	35—28 K.	70 fil
Din comitatul Albei — — —	28 »	15—28 »	60 »
De Pesta — — — — —	28 »	45—28 »	80 »
Secară de calitate I. — — —	19 »	50—19 »	65 »
Secară de calitate mijlocie	19 »	30—19 »	50 »
Orzul de nutreț, calitate I.	15 »	20—15 »	60 »
Ovăș de calitate I. — — — —	15 »	50—15 »	80 »
Ovăș de calitate a II. — — —	15 »	—15 »	40 »
Cucuruz — — — — —	15 »	50—15 »	70 »
Bănățănesc — — — — —	28 »	55—28 »	95 »
De Bacica — — — — —	28 »	55—28 »	95 »

Poșta Redacției.

Orădanul. Numele D-tale nu a fost destăinuit nimănui și nici nu va fi. Avem impresia că aperi o cauză pierdută. Nu stărui să-ți publicăm răspunsul, că te încurci și mai rău. Aveți în părțile acele «Gazeta de Duminecă» și, după cum v'am mai spus, adresați-vă acolo. Noi nu suntem în situație a ne informa pe deplin. Pagina asta am încheiat-o.

»Bănățeanul Moș«. Răstălmăciți intențiile autorului. Noi suntem de acord cu el. Chestiunea pe care doriți s'o abordați — ne va interesa în curând. Salutări!

Poșta administrației.

Miron Moldovenescu, Murani. Am primit 12 cor. abonamentul până la finea anului 1909.

Gerasim Arsici, Erdöhegy. Am primit 12 cor. abonamentul până la finea anului 1909.

Redactor responsabil Iuliu Giurgiu.

«Tribuna» Institut tipografic, Nichin și com.

„Emulsiunea Scott”

previne cu siguranță tuturor boalelor serioase, cum e »Vărsatul (pojarul, cozace) etc. Ceice fac prima încercare sunt foarte surprinși de repentina recăștigare a sănătății.

„Emulsiunea Scott”

se distinge mult mai ales prin curățenia ce o caracterizează. E foarte corespunzătoare îndeosebi pentru ginginele gingașe și mistuirea slabă.

Prețul unui flacon original 2 cor. 50 fil.

Se capătă în toate farmaciile. 7

Vinuri excelente vechi,

din promontoriul Aradului, se pot capăta pe lângă prețuri favorabile la administrația pivniților domeniali din Aradul-nou (Uradalmi borpincze Uj-aradon). Telefon Arad 68.

Apa minerală: **Phönix din Buziaș**
înviorează, vindecă. La boalele de rinichi și bășcă, la boalele de aprindere învechite a rinichilor, contra formării pietrii și nisipului în bășica urinului, la boalele acute de laringe și de plămâni are efect excelent. — Recomandată de medici. —

Depozit general la firma:

Pollák József

Arad, József főherceg-ut 11.

Fond. in a. 1891.

Cele mai bune

Oroloage de turn

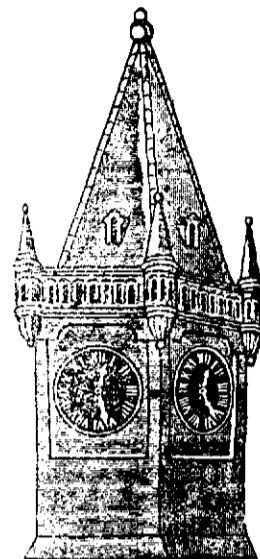
le pregătește

NADLER A.

urmașul lui

LEUTWYLER F. E.

Budapesta, VII.,
strada Kazinczy 28.

Execută și invențiuni.

— Preț-curent și prospect gratuit. —

Acei cari se vor provoca la ziarul «Tribuna» primesc favor.

Asudarea mânilor!
Asudarea picioarelor!
Asudarea subțioarelor!

încetează în decurs de o oră
dacă folosim

„Sudoran”-ul
a lui Molnár.

Copiile epistolelor de recunoștință sunt autentificate de notarul public:

Stim. dle farmacist! Medicamentul «SUDORAN» comandat dela D-ta, vă mărturisesc, e bun și mi-a folosit. Primiți mulțămitele mele. Cu stimă Cont. S. P.

On. d. Molnár János, farmacie la «Duhul sfânt», Szombathely. Nu pot întrelăsa ca să nu vă fie cunoscut, că medicamentul d-tale «SUDORAN» contra asudării picioarelor și subțioarelor are efect surprinzător și e nevătămător și cu conștiința liniștită îl recomand oricui. Cu stimă Sz. M. căp. înretr., R.

St. Die! Din «SUDORAN», leac contra asudării picioarelor, mânilor și subsuorilor am procurat încă pentru 3 persoane, și întrebându-i despre rezultat, i-au laudat foarte. Cu stimă A. S. învățător, Gy.

St. Die apothecar Molnar! Răspunzând la cartea d-tale, am cea mai mare recunoștință pentru «SUDORANUL» d-tale. Pentru că și eu am suferit în mare măsură de asudoarea picioarelor și după două massage mi-a trecut de tot. Am mântuit și alții mulți cu produsul d-tale și te rog să-mi mai trimiți 2 sticlule — și acestea pentru alții. Am rămas cu stimă G. K. ospătar S.

St. Die apothecar! Am primit «SUDORANUL» comandat, contra asudării de picioare, mâni și subsuori. Credemă, că cine-l folosește după receta prescrișă, îl află de neprețuit. Cu stimă F. E. coafăr, F.

Așa zisul «SUDORAN» contra asudării de picioare, mâni subsuori, pregătit de d-voastră, are un efect atât de excelent și sigur, că cu cea mai bună conștiință îl pot recomanda nu numai celor din patrie, ci și străinătății, întrucât «SUDORANUL» în- trece mult toate fabricatele străine, de cari m'am folosit până acum. Îți datorez mulțămită, că m'am scăpat de boala neplăcută. Salut R. A. învățător A.

Se poate comanda la pregătitorul

Molnár János apothecar în Szombathely.

Prețul unui flacon 1 coroană 30 fileri, dacă se trimite suma înainte, porto-franco.

Numai «Sudoran» provăzut cu marcă să se primească

„CIACOVANA“
Institut de credit și economii, Clacova.

Concurs.

Direcțiunea institutului de credit și economii »CIACOVANA« în Clacova publică concurs pentru ocuparea postului de **contabil.**

1. Salar anual cor. 1600.
2. Locuință în natură la institut.
3. Tantiemă statutară.

Reflecțanții au să documenteze, că au absolvat școala comercială cu examen de maturitate, să poseadă limba română, germană și maghiară perfect în vorbire și scriere. Numai cei cu praxă de bancă vor fi luați în combinație.

Nou alesul numai după un an de serviciu va fi definitivizat.

Rugărte sunt a se adresa direcțiunei institutului »Ciacovana« (Csákova, com. Timiș) inclusive până la 24 Octomvrie st. n. 1909.

Nou alesul va avea să-și ocupe postul necondiționat la 1 Noemvrie st. n. 1909.

Clacova, din ședința direcțiunei ținută la 27 Septemvrie st. n. 1909.

DIRECȚIUNEA
institutului „Ciacovana“.

Dr. Vadász Ármánd

advocat în Arad

anunță că și a mutat cancelaria pe

Piața Andrassy Nr. 18 etaj II

în casa lui Löcs.

Intrarea e pe strada Salacz în fața cafenelei centrale.

„LANER“ cremă neunsuroasă.

Cel mai nou produs higienic pentru curățirea părului și înfrumusețarea lui. Înlătură petele galbene, bubele pricinuite de înfierbânteli, sgrăbunțe și alte necurățenii de piele. Crema aceasta ziua se poate folosi mult mai cu succes.

1 teglă 1 coroană.

„laner“ pudră, E non plus ultra pudrei. Bună la baluri, saloane și de zilnic folos, care acopere încrețurile și e cu totul nesticăcioasă. În culorile: roză, albă și cremă 1 cutie 1 coroană.

„laner“ săpun 1 bucată 60 fileri.

„laner“ pastă pentru dinți 1 doză, 1 cor.

„laner“ apă pentru gură Bună pentru dinții scorburoși și gingiilor burețoși, contra mirosului greu de gură. 1 sticlă cor. 1-60; jumătate sticlă, 80 fileri.

„laner“ esență pentru păr Excelentă pentru înlăturarea măreței și contra căderii părului 1 sticlă, 1 cor. 30 fileri

„laner“ pomadă pentru creșterea părului. 1 teglă 4 coroane.

„laner“ vâpseală pentru păr pentru a colora în negru, brunet ori în blond părul sur și cărunț. Nereușita colorii e exchisă. La comande să se noteze că părul încăruntit în ce culoare să se vâpsească (negru brunet). Un carton 4 coroane.

„laner“ apă care face părul blond Pentru a vâpsi în timp scurt, în băi, aurii, părul blond, roșu, chiar și brunet ori negru. 1 sticlă 4 cor.

Discretă și zilnică expedite cu poșta. — Telefon 476.
Pentru înconjurarea contrafacierilor numai „Preparatele lui Rudolf laner“ leșite din farmacia sa ca valoare și se pot căpăta la
Farmacia „Maria ajutătoare“ a lui Rudolf Janer, Temesvár, Gyárváros F6-ut 70.

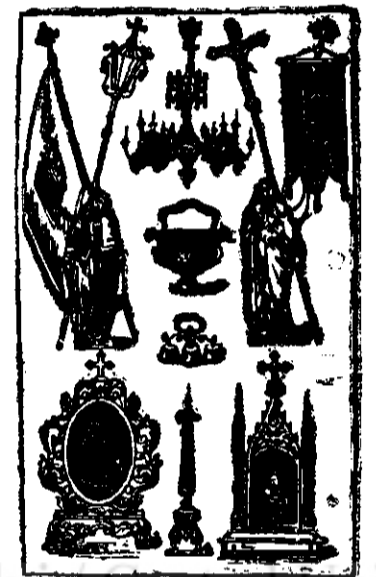
Cel mai mare depozit de **corsete vieneze** și **pariziene** de prima calitate.

Specialități extraordinare:
„K. & B. Ninetta-Corset“

Se află de vânzare numai la:

Merkler Soma ARAD
Plaza Andrassy Nr. 20.
TIMIȘOARA
Str. Hunyadi Nr. 5.

Dipl. de onoare Lovrin 1902. Medalia de aur Timișoara 1891.

SZUBOTHA SANDOR

pregătitor de odăjdii și adjuturi bisericesti. Intensiuit la 1883. Telefon pentru comit. și oraș 498. Liferantul excel. Sale episcop Dessewffy din Cenad.

TIMIȘOARA-CETATE

în colțul străzii Lonovics și Jenő főherceg, vis-à-vis de hotelul «Hungaria».

Recomandă magazinul său bogat în atențiunea binevoitoare atât a preștelor cât și a acelor, cari voesc să cumpere pentru biserici capele, sau societăți de înmormântare

odăjdii, steaguri, cruci, statue

- sau altfel de adjusturi bisericesti -

tot astfel marele său asortiment pentru materiale — necesare la formarea adjustărilor bisericesti. —

Pentru liferările mele iau răspunderea.

— Servesc bucuros cu catalog ilustrat. —

Premiat cu medalia cea mare la exp. milenară din Bpesta în 1896.

Turnătoria de clopote. Fabrica de scaune de fer pentru clopote, alut

ANTONIU NOVOTNY - FABRIC.

Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe garanție, de mai mulți ani provăzute cu adjustări de fer bătut, construite spre a le întoarce în ușurință în ori-ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o lăture fiind astfel scutite de crepare. Sunt recomandate **CLOPOTELE GĂURITE** ventate și premiate în mai multe rânduri, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S și au un ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrare mai voluminoasă decât cele de sistem vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 kg. este egal în ton cu un clopot de 461 kg. patentat după sistemul vechiu.

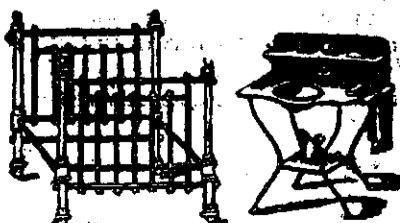
Se mai recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătătoare, — spre preadjustarea clopotelor vechi cu adjustare de fer bătut — ca și spre turnarea de toace de metal. Prețuri-courant ilustrate gratis.

Prima fabrică de mobile de fer și aramă

în Oradea-mare Strada Szacs vay Nr. 17 și Strada Kapuczinus Nr. 5.

Pregătește tot soiul de mobile de fer și aramă, dela cele mai simple până la cele mai pompoase. — Mai departe impletituri de sîrmă pentru paturi — brevetate și disinfiolate, pe lângă prețurile cele mai favorabile. — Apoi pregătesc, după modele engleze camere de dormit din aramă, cari nici

când nu trebuiesc curățite, fiindcă și susțin în permanentă luciul original.

Specialități de platină și bronz veritab. franceze.

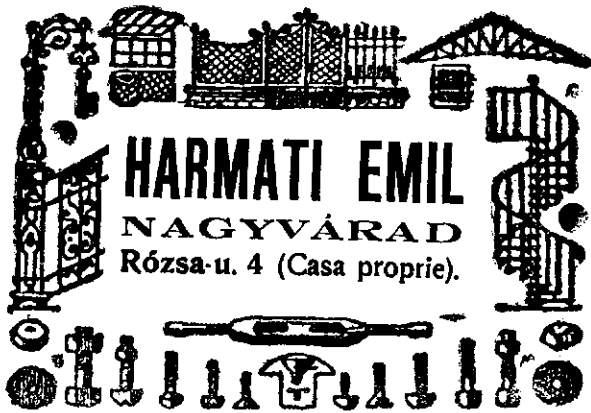

Altoi de viță.

Catalog ilustrat **gratuit** și franco

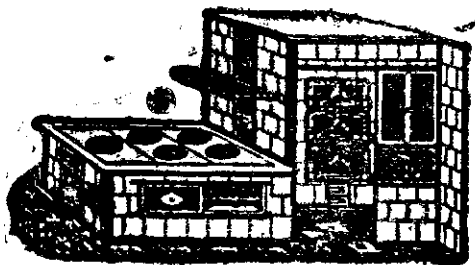
primesc toți ceice-l cer. Acest catalog să-l procure și cei cari nu comandă viță altoită, pentru că el conține o mulțime de sfaturi și învățături despre cultivarea viței și manipularea vinului, cu mulțime de ilustrațiuni. La colonia mea de vie se află de vânzare **cu milioanele** altoi de viță europene și americane cu rădăcini și mai ales din vestitul soi „Delaware” — pe lângă preț moderat. Aceasta o adevăresc și **miile de epistole de recunoștință**, printre cari și multe dela conți și principii.

Adresa: Szücs Sándor fia szőlőtelepe
Bihardiószeg.

Atelier de lăcătărie și tescuit, fierărie etc

Pregătește tot felul de lucrări cu fier pentru zidiri și lucrări de lăcătărie și anume: ventilatoare patentate la ferestri, închizători, parasoale, porți cu gratii patentate ce se pot constrânge și întoarce în laturi, șaluzine de scânduriță sist. Esslingen, șaluzine de oțel și de pânză, pregătit specialist de vetre de fier, vâlăle pentru adăpatul porcilor și a

vite-
lor,
apa-
duct și
lucrări
de in-

stalație electrică.

Nrul telef. 355.

INȘTIINȚARE.

Am onoare a înștiința on. public, că am luat în primire fostul hotel „La Steaua de Aur” din str. Boczkó și în viitor va purta numirea de firmă:

„Hotel la podul de fier”.

Ori-ce serviciu se va face sub îngrijirea mea personală.

Odăi curate de nou renovate se pot căpăta cu prețul de 60 cr.

În restaurant, totdeauna se află mâncări și beuturi curate și gustoase precum și Koser.

Cerând binevoitorul sprijin a onor. public român semnez, cu stimă:

Czitrom Janka,

proprietara hotelului cu restaurant
„La podul de fier”.

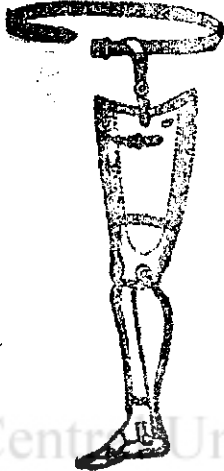
Voiești

să fi servit bine și pe plac, apoi paseri canari, papagai vorbitori, petrușeli, pești de aur, porumbi, găini de soia, păsuni, iepuri, câni de vânat și de lux, pis ce de Angora, mămuțe îmblânzite, colivii etc. aparate brute, să alegi și să cumperi numai dela vânzător a de paseri de aici, care de 10 ani se bucură de cel mai bun renume. Dacă le ai toate aceste, apoi și cel mai bun nutremânt pentru paseri iarăși numai dela mine să-l cumperi. Numai în depoul principal: **Zagreb, Mircovič, Marije Valerije ulica 10.** (Oda e separată pentru paseri. cântărețe).

Eu vând numai exemplare și mărfuri de prima calitate, mărfuri slabe și de puțin preț nici nu țin.

Premiat la Ams'erdam, la Viena de două ori, Bruzela, Londra, Marsilia, Paris, Zagreb.

1000 epistole de reunoștință, precum și multe alte diplome. Expediez cu poșta garantând pentru marfă vie.

Pentru ceice pătisc
mesc de surpătură.

Cele mai bune și mai perfecte bandage, legătoare pentru pân-tece, pentru pantaloni și pentru perioade, ciorapi de gumă pentru cărcei, mașini de pro-piit și umblat, de corsete, specialitate, picioare artificiale, suspensorii, precum și tot felul de recvizite igienice după măsură, pe lângă garanță să dot comandă la fabricantue specialist

● **BIRÓ ALBERT** ●

fabriant de legătoare medicale

SZATMÁR, Deák-tér Nr. 7.

(în curtea casei Halmi).

Magazin mare de irigatori și ar-ticlii pentru moașe. —

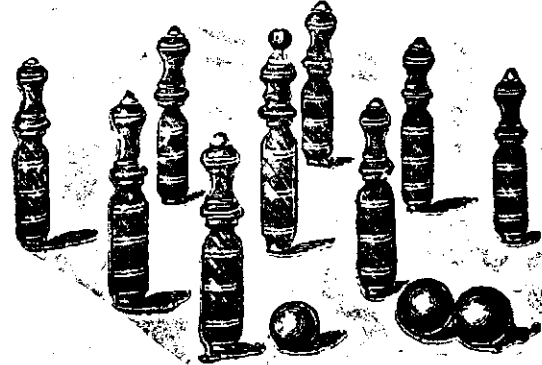
Specialitate de gumă franceză și americană. — Local de probă separat. — Comandele din provin-ția se efectuează pe lângă discrețiune.

Trebtscher Sándor

strungar

— **PANCSOVA, Gizella-utca** —

vis-à-vis de hotelul KONTELOVITS.

Primește spre efectuare și reparare toate lu-crurile ce aparțin acestei branșe, și reco-mandă neguțătorilor dopuri pentru buți, în orice mărime, pregătite din material excelent.

Ține în depozit în abundență mare toffelul de articlii pentru fumători, gherghefuri pen-tru lucrul de mână etc. etc.

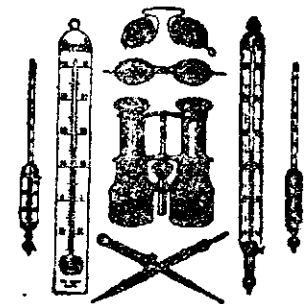
Serviciu prompt. Obiecte admirabile.

— Prețuri ieftine. —

PETRY ÁRPÁD

orologier și mehanic

Oradea-mare — Nagyvárad, Rákoczi ut 3.

Recomandă a-telierul său bo-gat de oro-loage, instru-mente optice și de fotogra-fiat; ține în magazin cele mai bune oro-loage, oche-lari, ochiane, termometre, baro-metre, gradator medical pentru căldură și ferbințală, gradator

— pentru spirit și aier, —

precum și tot felul de articlii pentru fotografiat și primește repararea tuturor lucrărilor ce se țin de branșa aceasta cu prețuri ieftine pe l. garanță.

Celce dorește a avea

RACHIE

ieftină,

FĂRĂ CĂZAN

acela să-și procure dela comerciantul

Radovan Popovits, Ujvidék 83.

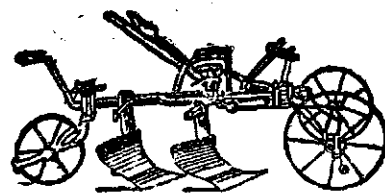
CARTEA

din care poate învăța cum să facă toate răchiurile și cum manipularea vinurilor.

Prețul acestei cărți e 6 cor.

Tot așa vând materialul necesar cu praf cu tot.

Prețul pentru 100 litre 8 cor.

Tátray Sándor

turnătorie de fier, fabrică de mașini și plu-guri, atelier de zidărie și lăcătărie

Oradea-mare — Nagyvárad

Teleky-utca 35.

Lucrări vărsate pentru mașini, după desemn sau lucrări de fier strugărit și lucrări oblite.

Pluguri sistem Sack,

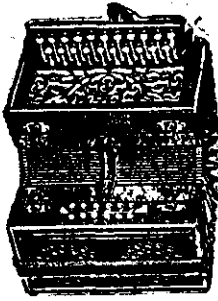
toffelul de lucrări de lăcătărie și — pentru zidiri. —

Atelier model de măsărie propriu.

STEHLIK LAJOS

atelier de violine și harmonice.

Budapesta VIII., József-körut nr. 71.

Recomand bogatul meu magazin de produse proprii: violine de concert și surdine fabricate. Atelier de reparat și transformat tot felul de violine vechi.

Harmonice

cu 2 rânduri de tonuri și 2 registre	8 cor.
cu tonuri duble și 3 registre	9 cor.
cu 3 rânduri și 4 registre	12 cor.
Harmonice vieneze cu tonuri duble și 4 tonuri de bas prețul	22 cor.
Harmonice cu 2 rânduri de tonuri cu 19 clape și 4 registre	30 cor.

Violine

de școală cu arc dela	8—15 cor.
Violine de concert cu arc dela	15—200 cor.

Telefon 649.

Telefon 649.

Magazin industrial de Ardeal și Bacica, a lui Reich B. Károly Fia és Tsa Arad.

Fabricate proprii de tot felul de ștreanguri și palamare precum: șpogot resucit pentru înșirarea tutunului, ștreanguri la hamuri, căpește, sfoare pentru uscarea rufelor, tot soiul de șpogoate și ațe, și cele mai bune

ponevi impenetrabile,

(pentru șătrii, prin cari nu stăbate ploaia sau apa), ponevi de pânză de cânepă, pentru acoperirea mașinelor de trierat, a stogurilor, carălor, și pentru folosire la cernerea și vânturarea bucatelor,

Saci pentru bucate,

pregătiți de pânzari din cânepă de in și urzică. Saltele de pat. Tot felul de fuioare de cânepă pentru ștrengari; de tot fine pentru femei de tors. — Ațe de cânepă, pânze fine, și mai aspre pentru saci. Procovițe pentru cai.

Mai bune articole cu prețuri ieftine se capătă la

== Erdélyi és bácskai iparúru raktár ==

Reich B. Károly Fia és Tsa Arad, Andrassy-tér Nr. 6. Casa Verbos.

Telefon 649.

Telefon 649.

Croitorie românească.

Am onoare a aduce la cunoștința domnilor români, cumcă cu începerea sezonului de toamnă

mi-am asortat bolta cu cele mai fine și elegante stofe,

și cumpărând pe bani gata, sunt în poziția de a lucra foarte ieftin și anume;

Un rând de haine dela 40—50 coroane.

Un pardesiu din orice stofă 40—50 cor.

Un rând de haine caiser negre 50—60 cor.

Un roc de iarnă 50—60 cor.

Comandele se fac numai pe bani gata.

Drept aceia orice român are datoria și e rugat a comanda la firma românească, totodată va face și economie.

Rugând sprijinul domnilor români sunt

cu deosebită stimă:

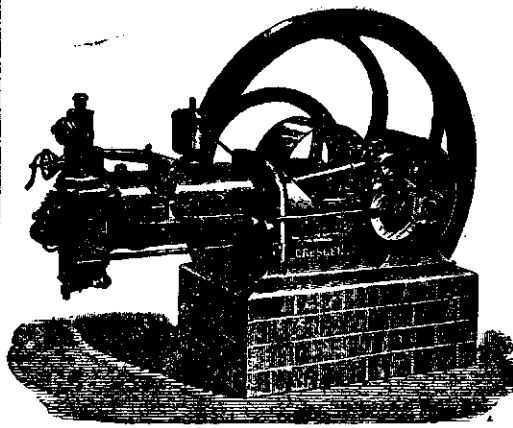
Nicolau Iosif,

Arad, strada Deak-Ferencz 31.

Prima firmă de motoare sudungară.

SCHMEREK și SZABÓ

© © Temesvár-Jószefváros, Bonnáz-u. 14. © ©

Recomandă motoare mânate cu ulei brut, benzină și cu gaz de prima calitate, precum și orice articole tehnice uleiuri, instrumente și mașini. Primește instalație de mori pentru măcinat. — Atelier de reparat propriu —

Catalog de prețuri se trimite gratuit și francat.

Magazie de articlii pentru biserici și preoți.

GEORGE JANCOVICI ARAD, Forray-utca Nr. 2.

Principiu:

Câștig puțin, circulație mare.

Au sosit noutățile de toamnă!

Aduc la cunoștința p. st. public că în prăvălia mea se pot vedea următorii articlii de curând sosiți:

Cumpărări nu sunt obligate.

Postavuri de costumuri englezești colorate, flanele de halaturi de lână și de ermelin, barcheturi, tenisuri.

Mățăsurii pentru bluze la modă, asortiment bogat.

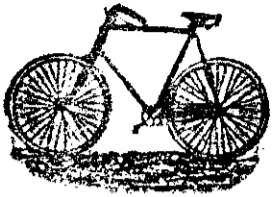
Albituri femeiești gata, pânză de ață și pamut, șifoane. Covoare, perdele, fețe de pat și de masă, și mulți alți articlii, cari nu se pot toate înșira.

Postavuri de reverenzi so-site acum, brâuri preoțești pe culorile roșu, vânăt și negru.

Bicicliștii nu mai sunt siliți a-și procura **biciclete** ori unele părți de biciclete din Viena sau Germania, pentru că în urma legăturilor favorabile ce am, sunt în stare a ținea cu prețurile de concurență.

1 buc. **bicicletă americană**, ajustată complet, cu scutitor de țină, cu semnal dublu, model 1909, fracată la oricare stațiune din Ungaria — Cor. 96.— La comenzi se vor plăti 16 Cor. ca anticipație, restul prin rambursă.

Bicicleta de sus, cu roți ce se învârtesc liber verit. americ. „NEW-REPARTURE” sau „TORPEDO” cu oprit. dindărăt mai mult cu C. 15.—

- 1 buc. manta pentru bicicliști C. 4'60
- 1 buc. manta de munte pentru bicio. cu căptușală grossă „ 8'50
- 1 buc. pompă bună pentru biciclete „ 2'60
- 1 buc. pedale fine „ 4'20
- 1 buc. șea cu arc „ 4'50
- Nichelarea și smălțuirea unei biciclete „ 20'—

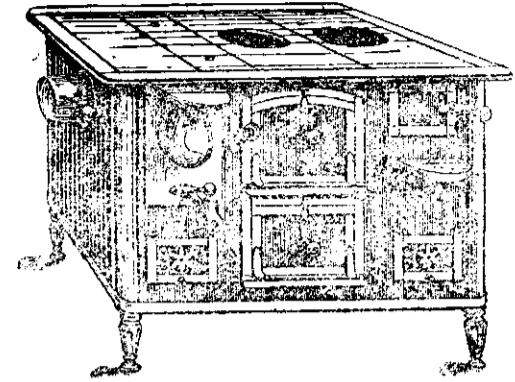
Toate părțile de biciclete trebuincioase se află în depozit și se vând cu prețuri foarte moderate. Nenumărate epistole de recunoștință! Cumpărătorilor necunoscuți le expediez numai cu rambursă, dreptacea articlii necorăspunzătorilor se primesc îndărăt și la dorință restituiesc suma plătită. Comisiunile sumei totale a facturilor de 30 cor. ajunse ori întrecute se expediază francate. — Pentru toate mărfurile garantezi!

Depozitul fabricel de mașini de cusut din Timișoara a lui **Ladányi Izsó, Timișoara-Cetate** Zápolyagasse 1, în edificiul seminarului rom. cat. Telefon 577. FILIALE: Timișoara-Fabric, strada principală 26, vis-à-vis de farmacia Jahner. Telefon 987.

Szabó Samu és Fia, Győr.

Fabrică ces. și reg. de vetre de fier brevetate.

Fabricăm vetre de fier dela cele mai ieftine până la cele mai moderne. Pentru fabricatele noastre garantăm că fierb și coc neexcepționabil și grabnic față de ori are alte vetre de fert cruțăm 25% mater și de încălzit

Fondat la anul 1866. **Catalog** de prețuri la dorință trimitem **gratuit și francat.** Se caută revânzătorii și agenții.

Col dântălu atelier de pietri monumentale aranjat cu putere electrică.

GERSTENBREIN TAMÁS és TÁRSA msiestru de monumente și pietri de cimitir — Fabricație proprie din marmoră, granit, labrador etc.

Din pietri de mormânt magazina se află în **Kolozsvár, Ferencz József-ut 25.**

Cancelaria și magazinul central:

Kolozsvár, Dézsma-u. 21.

Telefon 662.

Filiale: Nagyvárad, Nagyszobon, Déva și Bănapatak.

Piane și harmonice.

In salonul de piane

F.A. Kauffmann

Sibiu, Gr. Ring 14

se țin piane numai dela firmele cele mai renumite

„Zeitter și Winkelmann“, Braunschweig.

F. Robert Reinhold, Viena. Belehradec, Viena.—

„Lauberger și Gloss“, Viena. Kotykievicz, Viena.

A. Petrof, Königrätz-Viena. Estey-Organ, Londra.

Reparaturi speciale solide și garantate.

MOBILE BUNE

cu prețuri favorabile

se găsesc în fabrica de mobile a lui

Reisz Miksa

Békéscsaba

în

Nagyvárad

Sas-utca Nr. 7.